

Mare

Zomers headbangen
en reggaeton pompen

Pagina 15

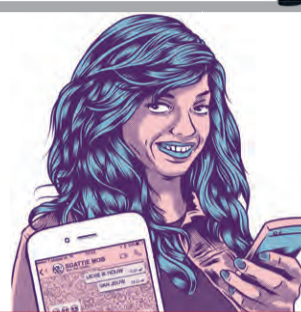
Hiërarchie in huis: de
oudsten vs. de feuten.
'Ik trek ze soms uit bed'

Pagina 8 en 9

De mooiste almanak?
'Kanoclub: zie Njord.
Njord: waka-vereniging'

Pagina 11

Hoogleraar waarschuwt:
Stop de opmars van het
Engels in de bachelor

Pagina 13

Fuck die arm, ik leef nog

Studente was 'héél dicht bij het einde', maar voelt zich nu 'sterker dan ooit'

Lichelle Fisser verloor haar arm bij een busongeluk in India. Via Instagram toont ze haar *#amputeelife*. 'Juist omdat het zo'n *close call* was, wil ik nu nog meer uit het leven halen.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL "Are you okay?" vroegen we aan elkaar. Ik had niet meteen door dat mijn arm eraf was. Tot ik naar links keek, en alleen maar bloed zag.

Lichelle Fisser (24, student Zuiden Zuidoost-Aziëstudies) vertrok in mei 2016 naar India, voor yoga en om een semester Hindi te studeren, tot januari 2017. Op 1 september vertrok ze met studievriendinnen voor een lang weekend naar Goa, aan de kust.

'Donderdagavond na college namen we de nachtbus. Rond twee uur 's nachts schrok ik wakker, toen de bus over de kop vloog – door een klapband, hoorde ik achteraf. Ik wilde alleen maar weggelopen. Pas buiten begon de pijn in te kicken. Voor mijn gevoel duurde het maar een minuut of tien voor er een heel *crappy* ambulance was. Een vrouw die ook haar arm miste, werd op het bed getild. Ik lag ernaast, op de grond. Mijn bloeddruk werd opgemeten: die was praktisch non-exis-

tent. Er werd nog een plastic zak op mijn benen gelegd, daar zaten de armen in. Ik werd helemaal lijp en kon alleen nog maar gillen: "Haal weg!"

'Toen we in het ziekenhuis niet terechtkonden, hebben we drie uur rondgereden, terwijl ik misselijk was van de morfine en in shock begon te raken. Ik zweette enorm, ik had het koud en werd moe. "Wakker blijven!" bleef een vriendin die meereed roepen. Maar ik was echt héél dicht bij het einde.'

In een volgend ziekenhuis werd ze meteen naar de intensive care gereden. 'Ik kreeg zeven zakken bloed toegediend en moest eerst stabiliseren. Ik wilde ook helemaal niet geopereerd worden voordat ik mijn ouders aan de telefoon had gehad, want ik wist niet of ik het zou overleven. In Nederland was het nacht, dus het duurde een paar uur voor we hen bereikt hadden.

'Binnen zes uur schijn je verloren ledematen nog te kunnen redden. In de ambulance hebben we nog gebeden, een *yoga chant*, dat mijn arm er nog aangezet zou kunnen worden. Maar de arts zei: "Sorry, dat gaat niet meer." Plotseling voelde ik me zó alleen. "Ik ben yoga-docent!" riep ik. "Die arm moet er terug aan!"

'Mijn vriend – toen nog wel althans – kwam binnen vijftien uur uit Nepal en mijn ouders waren er twee dagen later. Ik ben nog twee weken in India gebleven. Na vijf dagen werd ik overgeplaatst naar een ziekenhuis in Mumbai.' Terug in Nederland lag ze nog twee weken in het Leids Universitair Medisch Centrum.

'De eerste maand na het ongeluk ben ik haast om de dag geopereerd. Mijn leven is voorbij, dacht ik. Tot iemand me de Instagram van Bethany Hamilton liet zien. Een professioneel surfster, van wie de arm is afgebeten door een haai. Zij is getrouwd, heeft een baby gekregen en surft nog steeds. Die dingen konden dus allemaal nog gewoon!

'Meer voorbeelden vond ik nauwelijks. Ik besloot dat het belangrijk was om zelf te laten zien, dat ik nu misschien nog wel meer uit het leven haal dan eerst. Juist omdat het zo'n *close call* was. "Fuck die arm, je leeft nog", zei mijn vriend meteen al aan het ziekenhuisbed.'

Op [instagram.com/lichellefisser](https://www.instagram.com/lichellefisser)

toont ze haar *#amputeelife*. 'In oktober lag ik nog in het ziekenhuis, in november heb ik een ticket naar Sri Lanka geboekt. *Fuck it*, dacht ik: in januari ging ik weer backpacken.' Afgelopen voorjaar bezocht ze een vriendin in de Verenigde Staten en ze is net terug van een reis door Italië.

In Sri Lanka nam ze surflessen en stond ze voor het eerst weer op een yogamat. 'Heel confronterend. Niet alleen omdat ik mijn arm miste, ook omdat ik voor yoga immers in India was. Terug in Leiden heb ik *ashtanga yoga*, mijn stijl, weer opgepakt. Vorige week heb ik voor het eerst weer lesgegeven, in het Van der Werf-park. Ik moest even zoeken naar hoe ik dingen moest voordoen en hoe ik aanpassingen moest aangeven met één arm. Maar het ging goed.'

'In de zomer staren mensen wel meer. In de winter denken ze door alle kleren dat je je arm gebroken hebt. Zelfs in een T-shirt valt het

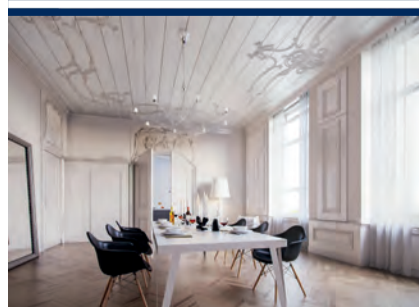
trouwens lang niet iedereen op. Ik vind het niet heel vervelend. Gisteren was ik op het strand. Toen keek iedereen, maar mensen beginnen er pas over als ze me beter kennen. Ik vind het niet erg om erover te vertellen. Via Instagram heb ik ook al een paar berichtjes gekregen van anderen, die er iets aan hebben. Eentje was heel heftig, van een jongen die de dag ervoor zijn amputatie had gehad.

'Natuurlijk is het kut. In het begin heb ik een paar keer echt héél hard moeten huilen. Daarna heb ik er nooit meer een traan om gelaten. Het was alsof iemand ergens dacht: met haar gaat het té lekker. We trappen even op de rem. Maar nu sta ik juist nog positiever in het leven.'

> Verder lezen op pagina 5

Advertentie

HET KASTEEL VAN ANTWERPEN

PENTHOUSE TE KOOP

LUXUEUS & MONUMENTAAL
WONEN AAN HET RAPENBURG

MEER INFORMATIE?

KIJK SNEL OP:

SOTHEBYSREALTY.NL

Netherlands | Sotheby's
INTERNATIONAL REALTY

Laatste Mare van dit academiejaar

Dit is de laatste Mare van dit collegejaar. Nummer 1 van jaargang 41 verschijnt op donderdag 7 september. De redactie wenst u een deugdlopende vakantie.

Let op! Mare zoekt een stagiair(e)

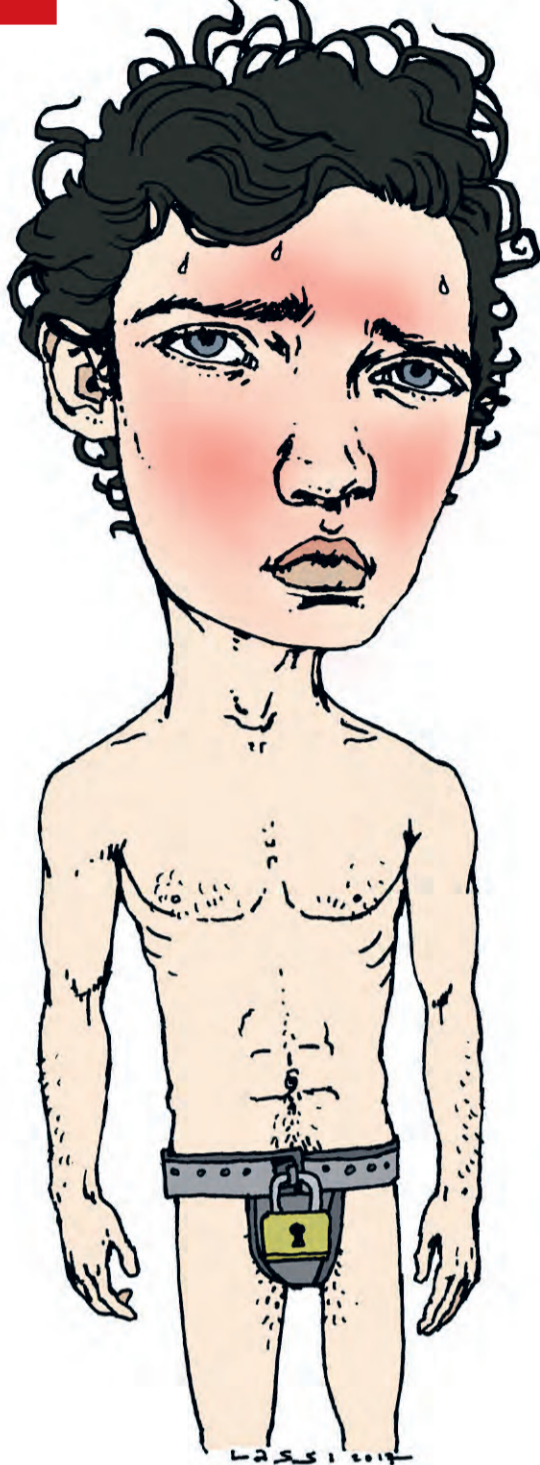
Interesse in journalistiek? Bij Mare is vanaf september plaats voor een stagiair(e). Mail brief, cv en artikelen naar frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Bandirah Pagina 16

Geen commentaar

Netflix kijken? (wink wink)

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Sinds een luttele vijf jaar geleden blijven jongeren onder de 25 anderhalf jaar langer maagd, en als ze eenmaal een voet in seksland hebben gezet, doen ze het eigenlijk ook niet zo vaak meer. Dit en andere conclusies (minder pilgebruik, meer homo-tolerantie) van een groot Rutgers-onderzoek gonsden door medialand deze week. De vraag waarom bleef vooralsnog onbeantwoord: daar ging het onderzoek namelijk niet over.

Experts en seksuologen werden door redacties ingebeld. Maar de *go-to* verklaring van niet-jongeren over jongeren is al snel dat het wel door het internet moet komen: online kun je niet 'echt' leren flirten, riep iemand. Daardoor werd binnen no-time de indruk gewekt dat de seksuele oerdriften van jonge mensen onderdrukt worden omdat ze het te druk hebben met Netflix kijken.

Dat ze van jongs af aan uitsluitend via appgroepen hebben gecommuniceerd, en daardoor zijn vergeten hoe ze met elkaar moeten praten. Dat zodra ze van hun smartphone-schermen opkijken en oog in oog staan met een liefdesobject, ze vergeten zijn hoe ze hun kaken van elkaar moeten halen, iemand in de ogen aan moeten kijken, en hallo moeten zeggen. Dat ze in hun achterhoofd eigenlijk liever *House of Cards* zouden kijken. Of alle zinnen die ze zeggen, onbewust met hun duimen in de lucht moeten mee typen.

Misschien is het wel echt zo. Misschien is er een tijdperk aangebroken waarin het internet zo leuk is, dat seks in vergelijking gewoon een beetje saai lijkt. En waarin series zo pakkend zijn, dat als je iemand uitnodigt een avondje Netflix te kijken – *wink wink* – uiteindelijk ook echt een half seizoen *Mad Men* kijkt, en tevreden om middernacht op je fiets naar huis keert.

Dat is natuurlijk nogal naïef.

Het internet is er niet om seks tegen te houden, het is juist een middel om seks te krijgen. Degenen die 'het internet' zien als een belemmering hierbij, hebben onder een rots geleefd. Zie de talloze datingsites die allang niet meer in een soort obscuur hoekje van het internet liggen. Elk potje vindt in een oogwenk een bijpassend dekseltje.

Rest de vraag: als er zoveel seks te vinden, en zo makkelijk te krijgen is, waarom doen jongeren het dan zo weinig? Het internet zou er zomaar toch wel mee te maken kunnen hebben, al is het op een andere manier. Seks is leuk, maar als er ergens een plek is waar ook de smerige aspecten voor het oprapen liggen, is het wel het internet. Iemand die van jongs af aan is doodgegooid met foto's van uitgerekte anussen, *two girls one cup*, of plas-seksvideo's van oudere dames, heeft al mogen genieten van alle mogelijke kleurrijke facetten. Die kan je het niet kwalijk nemen dat ze nog een jaartje willen wachten.

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofdredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marleen van Wesel hg.van.wesel@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Femke Blommaert · Mattijn de Groot · Holger Gzella ·
Marit de Roij · Marlies Rothoff · Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) · Prof. dr. F. Israel (vice-
voorzitter) · Dr. Hans Vollaard (secretaris) · Maxim Allaart ·
Asel Arykbaeva · Joline Cramer · drs. Bart Funnekotter ·
Marlou Grobbon · drs. Malou van Hintum · mr. Folkert
Jensma · Josephine Say · Prof. dr. Nico Schrijver
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m
juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd
krijgen door €35 over te maken op IBAN
NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden
(o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en
vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres
te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten
betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het
studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen
Alleen schriftelijk met postwikkelt.
Klachten en opmerkingen over de toezending
van *Mare* 071-5277272.
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende
nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag
16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Vrijheid

Intellectuele vrijheid is de grootste zegening van een academisch bestaan. Ik bepaal mijn eigen onderzoeksthema's en hoef niemand te behagen door subsidies binnen te slepen voor flutonderwerpen van het type 'Saints, Sinners, and Sodomites: A Cross-Cultural Reading of the Aesthetics of Violence in the Acts of Syriac Martyrs and Quentin Tarantino through the Lens of Deleuze.'

Het vergt echter meer van een institutie om die vrijheid te verwezenlijken dan grote woorden en weleens een symbolisch gebaartje, hoe goed bedoeld ook, zoals dissidenten uit den vreemde op een eten te trakteren. De universiteit hamert nogal op de *libertas* van haar lijfspreuk maar kan de frisse wind ervan niet altijd aan.

Voor mijn optreden in het televisieprogramma *De Hokjesman* kreeg ik bijvoorbeeld – naast een aardig berichtje van de rector en talloze ontroerende bemoedigingen – gedurende een functioneringsgesprek op instituutsniveau een berisping voor het doen van 'asociale uitspraken' waarmee ik 'de reputatie van de universiteit en de profesorenstand ernstig beschadigd' zou hebben. (Onjuist, ik sprak op persoonlijke titel.)

Vervolgens hebben dezelfde besturen vanwege mijn even asociale columnistenwerk, opnieuw zonder wederhoor en zonder iets van de inhoud te begrijpen, een zo hallucinante als intimiderende dienstbrief aan mijn personeelsdossier toegevoegd. (Die zou zelf een hilarische column vormen, ware hij niet te lang en stilistisch ondermaats.)

Ook na twaalf jaar hoogleraarschap hier een nieuwe ervaring; aan het Vaticaanse instituut, waar ik eerder werkte, was zo iets niet gebruikelijk.

Zo'n incident vertoont voornamelijk overspronggedrag; tegelijk wijst het op een bestuurscultuur waar karaktervorming beslist niet voorop staat. Tot op zekere hoogte is dat begrijpelijk, hoewel een universiteit onwaardig. De afhankelijkheid van directeuren en subsidiegevers bevordert achterdocht, verklikkerij en gezagsgetrouwheid. Wie opvalt, is verdacht.

Vrijmoedigheid (*professor* komt van *profiteri* 'openlijk verklaren') wordt door sommigen niet getolereerd omdat zij daar te beperkt voor zijn. Ze willen arbitraire categorieën zoals 'fatsoen' opnemen in formele beoordelingen om

iets in de hand te hebben tegen vermeende lastpakken die hun werk helaas prima doen.

Men is gefixeerd op bureaucratische processen – bestuur droomt van zichzelf – en durft niet te reflecteren waarover het eigenlijk gaat. Er staan voor die ene officier van justitie die publiekelijk columnisten wantrouwt, ongetwijfeld interessante à la carte-cursussen te koop, mocht hij ondanks het drukke rondspuren toch wat tijd hebben. Ik vraag me wel af hoe het dan mogelijk is om in studenten waardering voor wetenschappelijke vrijheid te kweken en ze op te leiden tot mondige burgers, want alleen geleefde vrijheid overtuigt.

Ware vrijheid is voor mij een beeld dat niet ontleed kan worden in definities. Mij schiet bij dit woord een iconische foto uit begin jaren zestig te binnen: mijn moeder als meisje van medio twintig in haar witte Porsche 356 met open dak in een zomers Alpenlandschap.

Ik weet niet of hij al een radio had – ze kon zich toen niet voorstellen om bijna vijftien jaar later een kind te krijgen en maakte, blindvarend op haar spontaniteit en hoge intelligentie, sowieso nooit plannen voor de toekomst. Dus er was geen kans om die fantastische bak te erven. Maar de muziek in haar hoofd stond altijd hard.

Bij buien van benauwende bazenstress helpt het om er even naar te kijken. Net als zij vind ik het leven een avontuur en heb nooit meer, maar ook niet minder, gewild dan een baken zijn van de waarden die deze vrije en fijne geest me voorgeleefd heeft. Ze heeft me tevens geleerd dat de afwezigheid van humor een feilloze indicatie van domheid is. De ervaring bevestigt dat dit juist voor de academische wereld geldt.

In de wetenschap gaat vrijheid eveneens verder dan zuiver de kracht van het betere argument te onderkennen, wat het ook is en van wie het ook komt. Het is vooral een gevoel: het oeververtrouwen dat de juiste redenering ondanks alle persoonlijke vooringenomenheid uiteindelijk zegeviert en dat het licht in de duisternis schijnt. Dat klinkt in een feitenrijke samenleving wellicht hopeloos idealistisch. Echter, in een wereld zonder idealisme valt niet te leven.

HOLGER GZELLA is hoogleraar Hebreeuwse en Aramese taal- en letterkunde

Een pleidooi voor de puberteit...

Leiden krijgt twee Spinozapremies: Eveline Crone onderzoekt adolescenten

Psychologe Eveline Crone wil haar Spinozapremie gaan gebruiken om alle verschillende onderzoeken naar pubers samen te brengen.

U leek nog veel blijer dan de meeste Spinozaprijswinnaars, afgelopen vrijdag.

'Ik ben normaal ook al heel blij, daar moet je voor ijken. Het was vijftien jaar geleden nog zo goed als ondenkbaar dat je hersenonderzoek doet bij jongeren. Om dan nu te zien dat anderen het ook goed vinden wat je doet, dat je vakgebied ertoe doet, dat is heerlijk. Je moet als we-

tenschappelijk onderzoeker veel van de motivatie uit jezelf halen. En het is in de psychologie heel moeilijk om onderzoeksgeld te krijgen, dus ik was hier zo blij mee.'

Niet zo moeilijk voor u, lijkt het. Veni, Vidi én Vici-subsidie van NWO, miljoenensubsidie van de ERC. Nature-publicatie, uw boek *Het puberende brein is vertaald in vijf talen*, en nu deze onderscheiding. Wanneer heeft u voor het laatst zitten vloeken omdat iets mislukte?

'Er lukt ook heel veel niet, maar daar hoort de rest van de wereld dan niet van. Beursaanvragen worden afge-

wezen, of ik ben het niet eens met de *reviewers* van een artikel. Dan vloek ik overigens niet. Ideeën houd ik vast tot ik er wel financiering voor vind. Daarnaast werk ik samen met veel talentvolle jonge mensen, en ook hen lukt niet alles. Dat is soms moeilijk.'

U onderzoekt verschillende dingen bij pubers: altruïsme, risicogedrag, zelfbeheersing, en u doet hersenonderzoek. Nu wil u dat gaan verbinden?

'Onze groep is geïnteresseerd in de puberteit als geheel. Nu onderzoeken we allerlei losse aspecten van de puberteit, maar je wil dat eigenlijk als geheel benaderen. Ik heb een aio die onderzoek doet naar creativiteit, en eentje die onderzoek doet naar groepsdruk. Maar word je onder groepsdruk ook creatiever, of juist niet? Dat is een relevante vraag, nu veel scholen inzetten op samenwerkend leren. Dat kunnen we nu gaan onderzoeken, echt een droom.'

En het hersenonderzoek?

'Ik voel me helemaal psycholoog, en geen neuroloog. Ons hersenonderzoek is een methode om processen op een ander niveau te meten. Het is ook altijd als aanvulling op het andere werk, en komt niet in plaats daarvan. We meten bijvoorbeeld welke gebieden actief zijn tijdens een bepaalde taak of gebeurtenis.'

Moet je niet ook veldwerk doen als je pubers wil begrijpen?

'Op scholen, bedoelt u? Daar komen we al.'

Op school, op de sportclub, in de zaal, op sociale media...

'U raakt daar wel aan een probleem dat wij hebben. Wij vragen jongeren om met hun ouders op zaterdag naar

onze scanner te komen. Wie doen dat? Niet de jongeren die problemen veroorzaken in het winkelcentrum. Juist hen zou ik graag willen hebben, maar ze zijn moeilijk te bereiken, en nog moeilijker vast te houden. Dat kost tijd, geld, en moeite. Dus misschien dat ik dat nu kan gaan doen.'

Nog meer plannen?

'We willen Nederland meer op de kaart zetten als *hotspot* voor puberonderzoek waarbij we dezelfde pubers over langere tijd volgen. In de VS is dat bijvoorbeeld veel moeilijker: als de ouders naar een andere staat verhuizen, ben je je proefpersonen kwijt. In het veel kleinere Nederland moet je misschien wat reiskosten betalen, maar ze blijven wel komen; ze zijn niet zoek. Dat netwerk, voortgekomen uit de Nationale Wetenschapsagenda, is mij veel waard, dat zou ik verder willen laten groeien.'

Niet iedereen was zo enthousiast over die Agenda van minister Bussemaker. Er ligt veel nadruk op valorisatie: onderzoek moet de samenleving iets opleveren.

'In de psychologie is dat niet zo'n discussie, omdat veel vragen die wij onderzoeken ook leven in de maatschappij.'

Belt de maatschappij ook aan, bijvoorbeeld nu er in een korte tijd twee pubers een moord plegen?

'Er zijn wel eens advocaten met vragen, bijvoorbeeld. Maar onze onderzoeksresultaten hebben onzekerheidsmarges, en dat betekent dat ze niet bruikbaar zijn om iets over één individuele puber te zeggen. Ik ben ook niet opgeleid als klinisch psycholoog, en het is niet mijn expertise om diagnoses te stellen. Wel geef ik lezingen, bijvoorbeeld voor

het ministerie van Justitie, over onze resultaten.'

Wat zou de maatschappij over pubers moeten weten?

'Het is een misvatting dat alle pubers problemen veroorzaken. Iedere generatie zegt dat, tot in de Oudheid aan toe, maar 85 procent van de adolescenten komt zonder grote problemen de puberteit door.'

'Het is natuurlijk wél een uitdaging, maar in sommige dingen zijn pubers juist beter dan volwassenen: het uitproberen van een nieuwe identiteit, bijvoorbeeld. Jongeren die daar langer de tijd voor hebben, blijken als volwassenen een stabiel zelfbeeld te hebben, dus dat geëxperimenteer met kleren en haar is ook echt ergens goed voor. Ik zou een pleidooi voor de puberteit willen houden.'

Spinozaprijs

De Spinozapremie is de hoogste onderscheiding voor wetenschappelijke onderzoekers in Nederland. Jaarlijks worden er vier uitgereikt door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), die subsidies voor wetenschappelijk onderzoek verdeelt. De prijs bestaat uit een beeldje van filosoof Baruch de Spinoza en 2,5 miljoen euro aan vrij te besteden onderzoeksgeld.

De andere twee prijswinnaars van 2017 waren chemicus Albert Heck en biofysicus Alexander van Ouden-aarden, beiden van de Universiteit Utrecht.

De Spinozaprijs bestaat sinds 1995, en is sindsdien 85 keer uitgereikt. Daarvan heeft Leiden er 21 binnen gehaald, het meeste van alle universiteiten. Nummer twee is Utrecht, met veertien stuks.

...en flying spaghetti monsters vangen

Natuurkundige Michel Orrit wil bewegende eiwitten filmen

Fysicus Michel Orrit laat moleculen licht geven op commando. Hij wil het prijzengeld gebruiken om *stop-motion*-filmpjes te maken van eiwitten.

De Spinozapremie van 2017 is niet de eerste prijs voor Fransman Michel Orrit. Vorig jaar won hij de Edison-Voltaprijs van de European Physical Society, de Physica-prijs van de Nederlandse Natuurkundige Vereniging en de Grand Prix SFO Léon Brillouin, van de Société Française d'Optique.

De allerbelangrijkste kreeg hij niet, net niet. De scheikunde-Nobelprijs van 2014 ging naar zijn Amerikaanse collega William Moerner, die vergelijkbaar werk had gedaan. 'De Spinozapremie een troostprijs, zoals *Trouw* dat noemde? Dat woord zou ik zelf nooit gebruiken. Het is ook een belediging voor NWO, de organisatie die de premies uitreikt.'

Zijn onderzoek naar individuele moleculen die licht uitzenden of juist absorberen heeft belangrijke toepassingen in het biomedisch onderzoek. Eén enkel eiwit bestuderen, het razendsnel aflezen van DNA-moleculen. De jury had het bij de uitreiking van Orrits prijs over Alzheimer en kanker, maar zelf doet

hij geen onderzoek naar die ziekten. 'Ik hoop methoden te ontwikkelen die uiteindelijk nuttig blijken te zijn.' Zijn hart – en zijn recente publicaties – liggen echter bij experimenten die meer in de richting van zuivere natuurkunde en quantum-optica gaan. Een nano-microfoontje, bijvoorbeeld, waarin een kleurstof-molecuul iets ander licht uitzendt, afhankelijk van hoe hard het trilt. Of het slim gebruik van de wisselwerking van licht met een piepklein goudstaafje, zodat je het kan verplaatsen met lasers: een optisch pincet.

Hij pakt drie buisjes met gekleurde vloeistoffen: suspensies van zulke gouden nanostaafjes. De lengte van de staafjes bepaalt de kleur: paars of groen of blauw. 'Ze staan al vier jaar op de vensterbank', zegt hij trots: 'Zo kan ik laten zien dat ze niet verbleken onder invloed van zonlicht, zoals veel andere kleurstoffen wel doen. De uitslag van een zwangerschapstest wordt zichtbaar dankzij zulke goudstaafjes, maar dat is triviaal: je zou dat ook met een andere kleurstof kunnen doen.' Een Amsterdamse collega van hem probeert zulke nanostaafjes te gebruiken als anten-netjes om licht mee om te zetten in elektriciteit, wat zou kunnen leiden tot veel kleinere zonnepanelen.

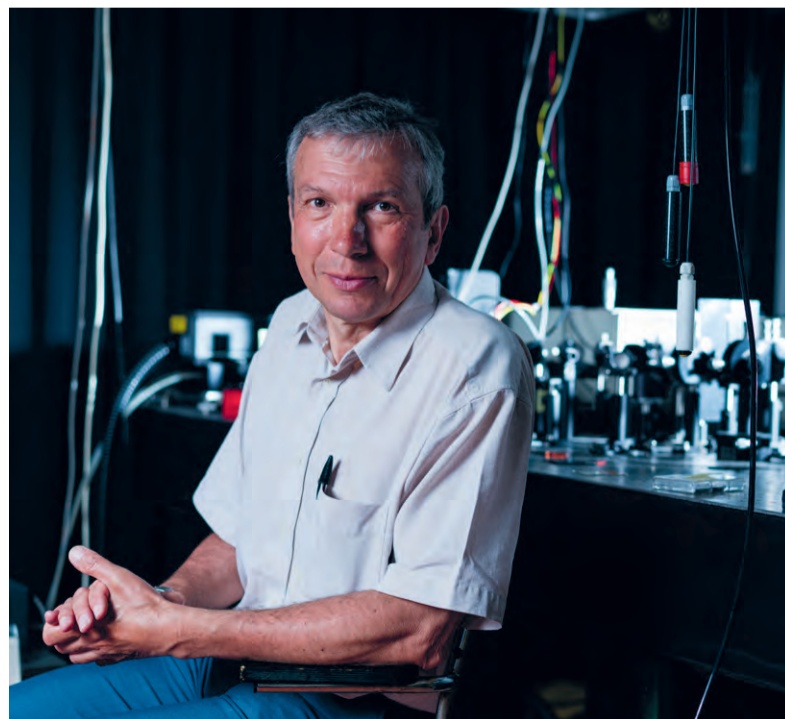
Orrit: 'Een van mijn dromen is om

zo'n nanostaafje bij een levende cel in te brengen, door het membraan heen. Ze zijn er klein genoeg voor, maar het probleem is dat de staafjes nu nog zo heet worden dat de cel sterft. Als we kunnen zorgen dat die blijft leven, kunnen we experimenten gaan doen in de cel.'

Daarnaast willen Orrit en zijn groep de dynamica van eiwitten zichtbaar gaan maken. Veel mensen zijn geneigd om eiwitten te zien als één vast ding, want zo staan ze in de boeken. In werkelijkheid zijn het vaak een soort *flying spaghetti monsters*, die druk bewegen en zich van de ene in de andere vorm persen.

Door verschillende lichtgevendende groepen, die elkaar kunnen beïnvloeden, aan het eiwit vast te maken, hoopt Orrit meer inzicht in die bewegingen te krijgen.

Stap één: vries het eiwit in, en laat de groepen licht uitzenden. Stap twee: ontdooi het héél kort, met behulp van een laser. Als het eiwit van vorm verandert, staan de groepen dichter of verder van elkaar, en zie je vervolgens een ander lichtsignaal. Stap drie: weer heel even ontdooien, enzovoort. Zo ontstaan *stop-motion*-filmpjes van eiwitten. 'Daarmee hopen we niet alleen de structuur, maar ook de bewegingen van zo'n eiwit zichtbaar te maken', legt Orrit uit.

Foto's NWO (Ivar Pel)

'Dat is echt de hoofdroom van het biomedisch onderzoek. Die Spinozapremie geeft de rust en de zekerheid om het ook te gaan doen. Lang niet elk goed onderzoeks-

krijgt subsidie, nu de competitie om onderzoeksgeld zo hevig is geworden.'

DOOR BART BRAUN

Nieuws

Levenlangleren-krediet

Vanaf volgend collegejaar mogen mensen die geen recht meer hebben op studiefinanciering geld lenen om collegegeld te betalen. Dat heet levenlanglerenkrediet, ook al mag je helemaal niet je leven lang lenen, maar slechts tot je 55ste. Mensen onder de dertig mogen alleen lenen voor tweede studies of deeltijdstudies; de 'gewone' studenten hebben al hun leenstelsel. Bovendien betalen die het wettelijk collegegeld van zo'n tweeduizend euro, in plaats van de veel hogere instellingscollegegeld. In Leiden variëren die; de duurste master (geneeskunde) kost € 24.000 euro per jaar. Die duurt drie jaar. Als je in die periode ook nog eens minder kan werken omdat je aan het studeren bent, is lenen wel handig. Kan dus: je betaalt net zo weinig rente als gewone studenten, en betaalt inkomensafhankelijk terug. De bedoeling van DUO is wel dat ze na 15 jaar hun geld weer terug hebben.

Geen zomerreisproduct

Er komt geen 'zomerreisproduct' voor studenten die in de zomer stagelopen. 'Ik begrijp dat dit voor haar en andere studenten die dit betreft vervelend is', reageerde minister Bussemaker vorige week op het verzoek van een studente. Maar de invoering van zo'n zomerreisproduct zou er ook voor zorgen dat 'studenten veel meer niet-onderwijs-gerelateerde reizen maken'. Invoeren voor een kleine doelgroep gaat ook niet, 'omdat het uitvoeringstechnisch grote inspanningen vergt en administratieve lasten met zich mee brengt'. Van 16 juli tot 16 augustus reis je met je week-OV met korting. De weekend-OV werkt hetzelfde als de rest van het jaar. Tussentijds wisselen is in die maand niet mogelijk.

Duur bestuur

Veel studenten die een bestuursjaar doen, moeten gewoon collegegeld betalen. Veel universiteiten geven daarmee geen gehoor aan het amendement, dat vorig jaar door de Tweede Kamer werd aangenomen en waarmee studenten collegegeldvrij zouden kunnen besturen. Maar veel hogescholen en universiteiten hebben deze regeling niet ingesteld. Het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) roept daarom in een brief aan minister Bussemaker op tot actie. 87 procent van de bestuurders betaalt gewoon collegegeld, terwijl ze geen vakken volgen, zegt het ISO. Ze willen dat de Tweede Kamer afspraken maakt met hogescholen en universiteiten. Universiteiten zijn niet verplicht deel te nemen aan de regeling. Op de Universiteit Leiden kunnen studentbestuurders wel een beurs aanvragen.

Museum van Floortje

In de wachtruimte op perron 8/9b van station Leiden Centraal is sinds gisteren het tijdelijke Museum van Floortje te bezoeken. Programmamaakster Floortje Delsing koos daarvoor objecten uit Oceanië, uit het gezamenlijke ondergrondse depot van Museum Volkenkunde, het Tropenmuseum en het Afrika Museum. Het Museum van Floortje is te bezoeken tot en met 23 juli. Later volgen er op andere stations nog musea van onder meer Filemon Wesselink, Kenny B. en Yvette van Boven.

Rectificatie

In het Geen Commentaar 'Opdat wij niet vergeten' (Mare 30, 1 juni) wordt verwezen naar het legerschaap Lance Corporal Derby XXX. Bij nadere bestudering bleek dat Derby eind 2015 is overleden. Niet op het slagveld, maar aan een bacteriële infectie. Hij kreeg desalniettemin een militaire parade in zijn eer. Hij is inmiddels opgevolgd door Derby XXXI, ook een Swaledale. De nieuwe Derby heeft vooralsnog de rang van Private, want ook schapen moeten hun promotie eerst verdienen. De plaats in Rusland waar een proefdiermonument staat heet Novosibirsk, niet Novisibirsk.

'Dit verwoest ons vakgebied'

Collecties Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten opgeknippt

Medewerkers van het Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten (NINO) in Leiden maken zich grote zorgen om een plan om de collecties op te knippen. De boeken gaan naar de UB, de kleitabletten naar het Rijksmuseum van Oudheden. Er is een online petitie gestart tegen de reorganisatie.

DOOR VINCENT BONGERS 'Het NINO is een zelfstandige stichting die heel nauw verbonden is met de universiteit', vertelt Carolien van Zoest, secretaresse/publicatiemedewerker van het instituut naast de UB. 'Het instituut is wereldwijd bekend als de pijler onder Assyriologie en Egyptologie in Nederland', aldus Van Zoest. Egyptologie kun je alleen in Leiden studeren.

'Sinds 1939 zorgen wij ervoor dat er in Leiden een excellente bibliotheekcollectie is, in eigendom van de stichting. Verder hebben we de grootste collectie spijkerschrifttabletten in Nederland.'

Het instituut heeft een begroting van vijf à zes ton per jaar. Dat geld komt vanuit het ministerie van OCW binnen bij de universiteit, die het doorplaatst naar het NINO.

'De personeelskosten zijn door de jaren heen gestegen. Er bleef minder geld over voor publicaties en andere zaken. Leden van het curatorium (het bestuur van NINO, red.), de universiteit en het RMO hebben onderhandeld over een plan om onze financiële situatie te verbeteren.

'In het plan gaan de boeken naar de UB en de kleitabletten naar het RMO. De personeelskosten worden zo grotendeels vervangen door betalingen voor het beheer van de collecties. Het initiatief komt van de president-curator Karel van der Toorn.' Overigens zitten de Leidse rector magnificus Carel Stolker en Wim Weijland, de directeur van het RMO, ook in het curatorium.

Is het een bezuiniging? 'Zeker. Een administrateur wordt herplaatst. En de directeursfunctie verdwijnt helemaal.' Met het geld dat zo vrijkomt, wordt een graduate school en een researchschool opgezet. 'Dat

kan in het begin een boost geven, maar op langere termijn is het plan schadelijk.'

Het opgeven van de zelfstandige positie vinden de medewerkers een heel slecht idee. 'Uiteindelijk zijn de universiteit en het RMO meer gebaat bij een zelfstandig NINO. Dat klinkt alleen lang niet zo sexy als "graduate school".'

'Onze grootste angst is dat de boeken verdwijnen in de kelder van de UB. Er is ons verzekerd dat dat niet de bedoeling is.

'De UB gaat over die boeken beslissen. Onze drie zeer gespecialiseerde medewerkers komen in dienst van de UB. De eerstkomende jaren zitten zij op de NINO-collectie, maar er zijn niet genoeg garanties voor de langere termijn.'

'Als de collectie achteruit gaat, dan gaat het Egyptologie-onderzoek in Leiden ook achteruit. Vervolgens komen er minder onderzoekers en studenten uit het buitenland. Op een bepaald moment zegt de universiteit dan: "Laten we de studie maar schrappen."

'Met de boeken en de medewer-

kers in de stichting, is er controle. En laat ook het beheer van de kleitabletten bij ons.'

'Elke slimme generaal weet dat als hij zijn troepen opsplijt, deze kwetsbaar worden', vindt hoogleeraar archeologie van West-Azië Jesper Eidem, de directeur van het NINO. 'Het zal uiteindelijk datgene verwoesten wat Leiden een van de belangrijkste spelers in de wereld maakt op deze vakgebieden.'

Inmiddels is de petitie al door meer dan duizend mensen ondertekend.

Volgens universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke 'hebben de stichting en het bestuur van het NINO de universiteit gevraagd te helpen bij een vernieuwingsplan waarbij onderwijs en onderzoek meer centraal komen te staan, en de bibliotheek veel vaker opengaat.'

'De stichting wil zelf hervormen, het plan is geen "vijandige overname", maar een poging om het instituut meer open te stellen, en bijvoorbeeld te helpen bij het opleiden van meer aio's.'

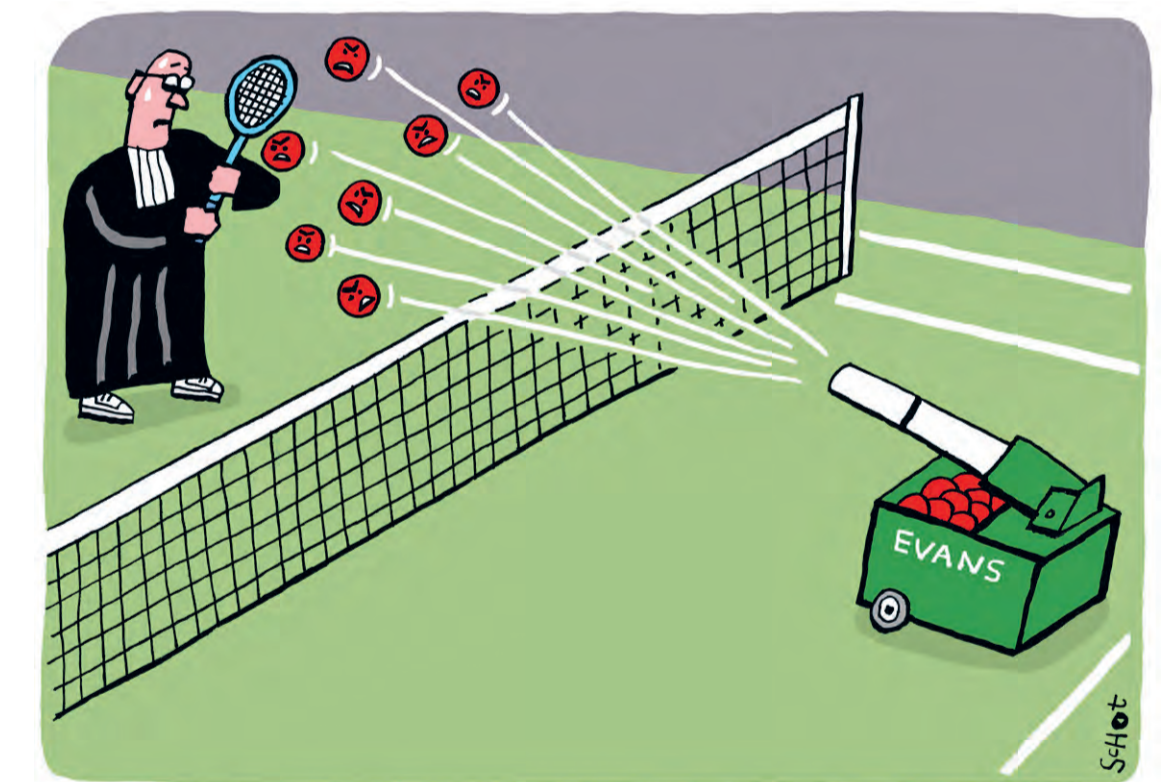
Aanstaande dinsdag vergadert het curatorium over het voorstel.

Proces taalprof tegen universiteit

Overtreding van het arbeidsrecht, ambtsmisbruik en schending van vertrouwen en gegevensbescherming. Daarvoor spant de Britse taalkundige Vyvyan Evans een proces aan tegen de Universiteit Leiden en drie hoogleraren, onder wie de rector magnificus.

Sinds december moesten in totaal elf universiteitsmedewerkers en andere betrokkenen al voor de rechter verklaren wat er misging bij de sollicitatieprocedure voor een hoogleeraarschap in het voorjaar van 2016. Evans was een van de kandidaten voor de leerstoel Engelse Taalkunde bij het Leiden University Centre for Linguistics (LUCL). Negatieve informatie over hem zou op onrechtmatige wijze in de sollicitatiecommissie terecht zijn gekomen. Omgekeerd zou er ook uit de commissie gelekt zijn. Daarnaast was er sprake van belangenconflicten, zoals het gegeven dat Evans' echtgenote al bij het LUCL werkte, maar ook dat een van de commissieleden ooit een aanvaring met Evans gehad had. En dan bleek er in de loop van de reeks voorlopige getuigenverhoren nog de strijd te spelen tussen de aanhangers van de beroemde Amerikaanse taalkundige Noam Chomsky, en de niet-Chomskianen, zoals Evans, die onder meer onderzoek doet naar emoji.

Begin deze maand waren de laatste twee verhoren die Evans had aangevraagd. Een eerste stap naar een rechtszaak, kondigde hij eerder aan, maar na afloop werden door de

advocaten van beide partijen eerst nog andere mogelijkheden verkend.

'Er is van alles misgegaan', benadrukte Evans' advocaat Jan Willem de Groot, 'Met desastreuze gevolgen voor meneer Evans en zijn carrière.' Evans, eerder nog hoogleeraar op Bangor University in Wales, is tegenwoordig werkloos. De Groot

acht het bewezen dat LUCL-directeur Niels Schiller regels heeft overtreden met het vergaren van informatie over Evans, met toestemming van de toenmalige decaan van de faculteit Geesteswetenschappen. De universiteit leek direct na de laatste verhoren nog bereid om 'te praten over een compensatie', maar uni-

versiteitsadvocaat Sacha Krekel gaf al aan dat de bedragen waarover de partijen dachten 'zonnestelsels uit elkaar lagen'.

Een afstand die de afgelopen weken niet overbrugd is: Evans start nu een gerechtelijke procedure tegen Schiller, de decaan, de rector en de Universiteit Leiden. **MVV**

'Tandenborstelcontroles' ongeldig

Foutje van DUO: studenten die van fraude werden verdacht, hoeven toch geen stufi terug te betalen.

Vroeger, voor het leenstelsel, waren er twee soorten studiefinanciering. Wie op kamers ging, kreeg ietsje meer dan een spoorstudent. Dat was dus ook iets waar je mee kon

frauderen: tegen DUO zeggen dat je uitwonend was, en ondertussen stiekem thuis blijven zitten.

Om die fraude tegen te gaan, zet DUO controleurs in om te kijken of je wel echt woont op de plek waarvan je tegen hen gezegd hebt dat je er woont. 'Tandenborstelcontroles', heet die procedure.

DUO doet dat niet zelf, maar besteedt dat uit aan controlebedrijfjes. Die controlebedrijfjes hebben controleurs ingezet die werkten als stagiair, zzp'er, of via wéér een ander bedrijf, de zogeheten payrollers. En dat mag niet, volgens de regels van het ministerie van Onderwijs, waar DUO onder valt.

Volgens de Volkskrant besloot de rechter in tenminste 88 zaken dat het verzamelde bewijs ontoelaatbaar was, en gingen de vermeende fraudeurs vrijuit. DUO gaf in een reactie aan dat ze sinds vorige zomer alleen nog maar controleurs die echt personeel zijn laten controleren. **BB**

‘Boeven op de universiteit’

Overburen Lipsius blijven strijden voor behoud huurwoningen

Vanavond zullen de bewoners die moeten wijken voor de Humanities Campus inspreken bij de vergadering van de gemeenteraadscommissie Stedelijke Ontwikkeling.

DOOR MARLEEN VAN WESEL ‘NO’ staat er in dikke rode letters achter de ramen van de huurwoningen tegenover het Lipsiusgebouw. En aan de kant van het Arsenaal: ‘Wij willen niet verhuizen’, in het Chinees.

‘We moesten nog even goed op-

letten wat boven en onder was’, zegt Theresa Steeman over de Chinese boodschap. Verder hebben de bewoners zich de afgelopen tijd redelijk stilgehouden. ‘Het zijn boeven, op de universiteit, dus we zijn voorzichtig.’

Ze verzetten zich al tijden tegen plannen van de universiteit voor een zogenoemde Humanities Campus, waarvoor 58 woningen tegen de vlakte zouden moeten. Op de plek van het Lipsius komt dan een groot plein. Eind 2016 stopte woningcorporatie De Sleutels de medewerking aan de plannen, omdat de bewoners duidelijk niet wilden verhuizen.

De gemeente nam onlangs de regie over om toch tot een stedenbouwkundig model te komen. Mét enige woonruimte in het gebied, maar de huidige woningen zullen wel gesloopt worden. ‘In de eerste brief van de universiteit eind 2015 stond nog dat de bewoners beslissen. Zeventig procent moest akkoord gaan’, vertelt Steeman.

‘Rupsje Nootigenoeg’, noemt buurvrouw Giny Schoemaker de universiteit. ‘Het proces is nu klaar, maar de universiteit is niet tevreden met de uitkomst. Dus mag de gemeente het opknappen. De universiteit gaat door

tot ze hebben wat ze willen. Ten koste van alles. B&W wordt gerust voor hun karretje gespannen.’ Steeman: ‘En die laten dat gebeuren.’

‘Ze blijven ook maar met die oude alternatieven komen’, zegt Steeman. Naar de Paviusstraat, achter het station, wilden de bewoners vanaf het begin al niet verhuizen. Later werden daar de Kaasmarktschool en de huidige locatie van Plexus aan toegevoegd, die slechts ruimte voor een deel van de bewoners zouden bieden. ‘Bovendien worden die locaties niet ontwikkeld door de Sleutels’, merkt Steeman op.

De gemeente wil voor alle gezinnen een ‘individueel maatwerk aanbod’. ‘Eerst wilde de universiteit ons al als “58 dossiertjes” behandelen. En nu denkt de gemeente ermee weg te komen’, zegt Schoemaker. Bang dat het collectief zo uiteindelijk breekt (zie ook p. 12) is ze niet. ‘Het collectief is sterk. Mensen worden murw, maar we hebben het recht aan onze kant en we vormen nog steeds één groep.’

Die groep heeft nu haar hoop op de gemeenteraad gevestigd, die nog een raadsbesluit over het vervolg moet nemen. Dat staat vooralsnog gepland voor 6 juli.

Na een week alweer veters strikken

> Vervolg van de voorpagina

‘Ik kan nooit meer mijn haar doen, dacht ik in het begin. En nooit meer sneakers aan’, vertelt Lichelle Fisser. ‘Met mijn moeder kocht ik nieuwe schoenen, die gemakkelijk instapten. Ik koos een mooi paar, tamelijk duur. Een week later kon ik mijn veters alweer strikken. Zulke dingen vielen uiteindelijk wel mee.’

Schrijven is het lastigst. ‘Ik was namelijk linkshandig. Ik schrijf nu heel lelijk en bovendien krijg ik er fantoompijn van. Mijn linkerhand wil nog graag meedoen. Eigenlijk heb ik bijna altijd wel pijn. Meestal voelt het alsof mijn arm slaapt, wat fucking irritant is. En soms...’ Ze krimp even ineen. ‘Dat heb ik dus ook een paar keer per dag.’

Ook heeft ze last van geheugenverlies. ‘Door alle narcose ben ik een soort van dement geworden. Het wordt alweer beter. Ik had een psycholoog, maar die kon niet echt iets vinden dat duidde op een post-traumatische stressstoornis. De eerste week had ik nachtmerries. Zodra ik mijn ogen sloot, zag ik het ongeluk weer.’

Ze ging al snel aan de slag met fysio- en ergotherapie. ‘Leren koken met één hand en testen of mijn balans oké was op de fiets. Van alle mogelijke tools gebruik ik uiteindelijk niks. Alleen een anti-slipmatje in de keuken, om potten te openen. En ik heb een paar spijkers in een snijplank geknald, waar ik groenten in kan prikken om te snijden. Verder vind ik het prettiger om mezelf alles aan te leren zonder een boodschappentas met hulpmiddelen mee te slepen.’

Bij de revalidatie trof ze niet echt vergelijkbare gevallen. ‘De meeste mensen hadden een beenamputatie, vanwege suikerziekte. Die zijn vooral bezig met ervoor zorgen dat hun andere ledematen er niet ook af hoeven.’

‘Ik heb me rotgezocht, ook op Instagram, maar ik ken niemand anders met één arm die aan yoga doet. Wel wat meiden met een beenprothese, of voor hun hand of onderarm. Wat van mijn arm resteert, is te kort, of ik zou zo’n ding helemaal om me heen moeten binden. Je hebt ook van die bionic arms, waarmee je drie jaar moet trainen om een glas

water te pakken. Dan pak ik dat glas wel met rechts.’

Terug in Leiden pakte ze meteen haar studie weer op. ‘Vanuit het LUMC volgde ik via Skype al college bij de Leidse Hindi-docent. Dat vak heb ik wonderbaarlijk genoeg gehaald. Met een 5,5, maar toch. Nu volg ik nog een Hindi-vak en schrijf ik mijn scriptie. Een taal leren is best lastig met geheugenverlies én als je niet kunt schrijven, maar in augustus hoop ik mijn bachelor te halen.’

Ze is al aangenomen voor de master International Development Studies aan de Universiteit van Amsterdam. Verder gaat ze bloggen over haar ervaringen voor *Glamour.nl*. Deze maand staat er ook een interview met haar in het magazine. ‘En ik ben bezig met het schrijven van een boek, over alles. Ook hoe yoga en boeddhisme me geholpen hebben. In Dharamsala, de woonplaats van de Dalai Lama, vroeg een monnik me ooit: “Stel, je verliest morgen je arm, ben je dan een deel van jezelf kwijt?” En inderdaad: ik ben geen ander persoon geworden.’

MMW

Geen voldoende herkansen bij tweede master Rechten

Studenten Rechten krijgen een mogelijkheid om in de bachelor en een mogelijkheid in de master om een voldoende te herkansen. Wie twee rechtenmasters doet kan echter maar bij een master herkansen. Dat is oneerlijk, vinden studenten in de faculteitsraad Rechten.

Het rechtenbestuur wil het bij twee jokers houden, vanwege de toename in werkdruk die de regeling al met zich meebrengt.

Sandra Putting van studentenpartij ONS probeerde onlangs tijdens de faculteitsraad het bestuur ervan te overtuigen om de regeling toch te versoepelen: ‘Een herkansing van een voldoende bij een master geeft toch niet meer werkdruk voor een docent van een andere master. Het zijn aparte opleidingen met een verschillend curriculum, met soms wat overlap.’

Peter van Es van het rechtenbestuur reageerde: ‘De werkdruk zal niet bij dezelfde docenten terechtkomen, maar we kijken wat dat betreft naar het hele plaatje. Het is duidelijk dat meer mogelijkheden tot herkansen voor meer werk gaat zorgen.’

‘We doen dit omdat studenten het graag willen, docenten zien het liever niet. Dus komen we met een beperking. Er is elk jaar een hele lijst van dingen die docenten moeten doen. Dat is het krachtenveld waar je in zit als faculteit. Om dan nog te zeggen dat studenten die twee masters doen ook twee herkansingen te geven, dan zie ik dat als probleem.’

Putting: ‘Dat is één manier om er naar te kijken. Maar als je kijkt naar de ratio achter dit idee: Het gaat erom dat studenten die solliciteren een smetje op hun cijferlijst weg kunnen werken. Ik vind het dan logisch dat een student bij een tweede master ook die kans krijgt.’

Van Es: ‘Stel nou dat je die stage bij Europese Commissie dreigt mis te lopen door dat ene lagere cijfer, dan kan de examencommissie ook altijd nog wat doen.’

Dit is een extra service’, stelde decaan Joanna van der Leun. ‘Op het moment dat je kiest voor een tweede master, dan is het niet zo gek dat die service niet ook wordt uitgebreid. Ik vraag me af of een werkgever zo negatief denkt over een lage voldoende, als je twee masters meebrengt.’ **VB**

Weer Kamervragen over pedagogiek

Kamerlid Paul van Meenen (D66) heeft vorige week Kamervragen gesteld naar aanleiding van de ophef rond het Instituut Pedagogische Wetenschappen van de Universiteit Leiden.

Vorig jaar werd duidelijk dat er al langere tijd een onveilige, intimiderende sfeer hangt daar: een rapport van de vertrouwenspersoon lekte uit naar *Mare* en de *Telegraaf*. Het faculteitsbestuur huurde een interim-bestuurder in, en zijn advies – ontsla de verantwoordelijke profs – lekte eveneens uit, begin deze maand.

Eerder al stelde PVV-Kamerlid Harm Beertema vragen over de kwestie. Waar Beertema aan Bussemaker vraagt om aan te dringen op het ontslag van de hoogleraren, wil Van Meenen vooral duidelijkheid. Hoe kon het ‘schrikbewind’ twintig jaar lang voortduren? Speelt de prestatiedruk die wetenschappers ervaren een rol in het gebeure? En ook hij verwacht actie van demissionair minister Bussemaker: ‘Kunt u aangeven welke vervolgstappen u

gaat nemen naar aanleiding van het gebeure?’

In het uitgelekte rapport trok Fischer tevens de wetenschappelijke integriteit van de drie hoogleraren in twijfel. Hij zette een mail in het rapport, waarin Bus toegaf valse namen op subsidieaanvragen te zetten. Zo zou ze een subsidie van de KNAW hebben binnengehaald, zonder dat ze daar haar eigen naam op had gezet. Het bestuur heeft Fischer gevraagd stappen te zetten naar de Commissie Wetenschappelijke Integriteit.

De KNAW heeft naar aanleiding van een vraag van *Mare* gekeken naar deze subsidieaanvraag, maar heeft vooralsnog ‘geen gekke dingen gevonden’, zegt woordvoester Irene van Houten. ‘Het komt weleens voor dat een iemand aanvragen doet voor iemand anders. Zolang het geld gaat naar degene gaat van wie de naam op de aanvraag staat, maakt het niet uit wie het heeft geschreven.’ Dat is nu niet het geval, zegt ze. Wel houdt de KNAW de zaak ‘nauwlettend in de gaten.’ **BB/AK**

Herman & Ik

Herman zag dat het goed was

Neerlandicus voltooit zijn biografie over Brusselmans

Universitair docent moderne Nederlandse letterkunde **Rick Honings** schreef het afgelopen jaar een boek over Herman Brusselmans en deed in *Mare* verslag van zijn vorderingen. Deze week: het slot.

Nog wat laatste puntjes op de i zetten en *Majoor van het Menselijk Leed* is klaar. De ruim zestig Brusselmans-boeken die ik geleend had (omdat ik mijn eigen set thuis wilde laten staan om eraan te kunnen werken) zijn weer terug naar de Universiteitsbibliotheek. Hoezeer ik me het afgelopen jaar ook heb ingespannen om studenten en medewerkers te enthousiasmeren voor Herman Brusselmans, het resultaat was, afgaande op het aantal reserveringen in één jaar tijd, nogal teleurstellend: nul.

Inmiddels heb ik ook de foto's voor de illustratiekaternen geselecteerd. Dinsdag 30 mei reisde ik daarvoor wederom naar Gent. Ik had een afspraak met Tania de Metsenaere, Brusselmans' ex-vrouw en voormalige muze, voor wie hij jarenlang papieren monumenten heeft opgericht. Nog altijd zijn ze heel close; ze zien elkaar elke week en Tania zorgt ervoor dat het hem aan niets ontbreekt. Ze is ook nog steeds een van zijn vaste meelezers. Toen ik haar bezocht was ze net begonnen aan het manuscript van zijn in september te verschijnen, ruim 830 bladzijden tellende roman *Hij schreef te weinig boeken*.

Terwijl hondje Eddie – voor Brusselmans-lezers geen onbekende – tevreden op de bank lag te snurken, bekeek ik met Tania de vele honderden kiekjes die zij ongeordend in een plastic opbergbox bewaart. Hoewel zij het was die Brusselmans verliet – de mythische datum die daarbij hoort is 6 mei 2010 – is hij nog altijd de man van haar leven.

Wat kwam er allemaal uit die doos tevoorschijn? Een topstuk is zonder twiifel de tegel die naar aanleiding van Brusselmans' geboorte op 9 oktober 1957 werd gemaakt. Er is een wiegie op te zien, plus een klokje met de geboortetijd en een raam met open gordijnen om aan te geven dat de jongen overdag geboren was. Dan is er nog zijn geboortekaartje, opmerkelijk genoeg mét spelfout: 'Joseph meld u met vreugde dat hij op 9 oktober 1957 een broertje heeft gekregen'. Ook de vele zwart-witplaatjes van de kleine Herman – onder meer zittend op zijn hobbelpaard – zijn de moeite waard.

Het was een sensatie om eindelijk de personen over wie ik gelezen en geschreven had op foto's te zien. Wat te denken van zijn moeder Lea Lenssens, die in 1992 overleed en over wie Brusselmans in vrijwel elk boek schrijft? Of vader Gust, met wie hij in zijn jeugd een vrij moeizame relatie had maar met wie hij zich later toch verzoende? Bijzonder waren ook de privéfoto's van zijn huwelijk met Tania uit 2005, inclusief een kiekje van hun openingsdans.

Dat moet een gelukkige dag geweest zijn, want hij staat er tegen zijn gewoonte breed lachend op.

Een van de mooiste foto's is een klein kiekje van grootvader Frans Lenssens (van moederszijde), over wie Brusselmans al drie decennia lang schrijft. Deze Frans was paardenhandelaar en kon prachtig vertellen. Als hij sprak, hing iedereen aan zijn lippen. Zo praatte hij altijd over de Tweede Wereldoorlog. De Duitsers zouden alle paarden hebben opgeëist, ook zijn beesten. Meermalen vertelde hij dat hij ze allemaal had vergiftigd voordat ze konden worden geconfisqueerd, maar of dit waar gebeurd is, staat niet vast. Zijn talige talent heeft Brusselmans naar eigen zeggen van hem: 'Ik ben er zeker van: mocht mijn grootvader niet een paardenhandelaar geweest zijn maar een germanist, hij had romans geschreven.'

Frans is een van Brusselmans' mythische figuren. Al kan hij zich weinig meer van hem herinneren dan een pratende oude man die vaak dronken was, met zijn fantasie heeft hij hem in de loop der tijd allerlei avonturen laten beleven. Zijn grootvader zou zijn afgekeurd als SS-officier, omdat hij te veel stotterde. In een ander verhaal zou hij tijdens de oorlog een tatoeagezaak in Antwerpen hebben gedreven, waarbij hij zich toelagde op het tatoeëren van de letters S en S op de ballen van SS'ers.

Rond 15.00 uur blaften de honden: Herman en zijn vriendin Lena arriveerden. Hoewel het een warme dag was, gingen beiden gekleed in een zwart leren pak. Er moest immers getoerd worden, want sinds een paar weken was hij de trotse bezitter van een nieuwe motor: een gitzwarte Triumph Street Twin. Tania toverde minipizza's met plukjes rucola op tafel en we praatten over de foto's. Het was bij die gelegenheid dat ik Herman een exemplaar van mijn complete manuscript overhandigde. Hierna liepen we nog even mee om de Triumph te bewonderen en wuifden we het verliefde koppel uit. Korte tijd daarna nam ik afscheid van Tania en verliet ik Gent met in mijn auto een tas vol met foto's.

Begin juni mailde de schrijver dat hij de *Majoor* gelezen had en er over te spreken is. Het boek is af, het onderwerp is tevreden. Het is dus volbracht. Verschijning in september 2017, hopelijk met Herman Brusselmans als eregast in het Leidse Academiegebouw. Dat lijkt me een bijzonder gezicht.

Lees de eerdere afleveringen van Rick Honings terug op mareonline.nl

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 22 leerlingen **basison-**

derwijs, groep 4 t/m 8. *Rekenen, begrijpend lezen, groep 4, €5,- per les. **Voortgezet onderwijs**: *Engels, 2vwo. *Nederlands, aardrijkskunde, wiskunde, brugklas mavo. *Engels, 4havo. *Nederlands, wiskunde, brugklas vmbo-t. **Leiden-Zuid**, 7 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs**: *Engels, 2mavo. Onderwijswinkel, Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekooen@owwleiden.nl.

Toonkunstkoor Leiden zoekt **zangers**, met name **sopranen** en

tenoren. Op 10 februari 2018 staat het **Verdi** concert op het programma. Nadere informatie op www.toonkunstkoorleiden.nl of via toonkunstkoorleiden@toonkunstkoorleiden.nl

Het Humanitas **Maatjesproject voor jongeren** in Alphen aan den Rijn **zoekt vrijwilligers** die een jaar lang een jongere een steuntje in de rug willen bieden door samen met de jongere wekelijks iets leuks te ondernemen. Als vrijwilliger ben je een rolmodel en biedt je een luisterend oor. Wil je meer info, dan kun je de co-

ordinator, Maroeska Olsthoorn, bellen of mailen: 06-48530651 / m.olsthoorn@humanitas.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi- commerciële instanties. De prijs voor en Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijftig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Onderwaterherrie

Snorkelende biologen gaan op grondeljacht met een regenpijp

Leidse biologen onderzoeken of visjes meer moeite hebben om roofdieren te ontwijken als er herrie is onder water.

DOOR BART BRAUN Op een doordeweekse donderdag staat de parkeerplek langs de dijk bij Den Osse helemaal vol met vele tientallen Audi's, Volkswagens en BMW's, allemaal met witte nummerborden. Allemaal duikers, en ze lopen in file naar het smalle trapje over de dijk. In Duitsland is het *Fronleichnam* (Sacramentsdag). En dus zit Zeeland vol.

Biologe Annebelle Kok kijkt niet eens meer of het water helder is. Als het zo druk is, wordt haar experiment toch wel verstoord. Snel verplaatst ze zich naar een rustiger plek vlakbij de Brouwersdam.

Op een steiger knutselt masterstudente Kirsten Timmerman de proefopstellingen in elkaar. Een vierkant van volierepijpen, met twee GoPro-onderwatercamera's eraan. Er zitten kleine zwembandjes aan vast met visdraad. 'Cheepass boeien', legt Kok uit.

Al snorkelend nemen Kok en Timmerman de stellages mee door het water van de Grevelingen, op zoek naar grondels. Hebben ze zo'n visje gevonden, dan wordt de proefopstelling daaromheen gelegd. Een klein doosje met gedroogde garnalen moet het vervolgens naar een plekje recht voor de camera's lokken.

De grondeltjes krijgen de tijd om te wennen aan hun nieuwe omgeving. Timmerman houdt duikende Duitsers uit de buurt van de vierkanten, en Kok legt uit wat de bedoeling is. De afdeling gedragsbiologie houdt zich al jaren bezig met onderwaterherrie. Mensen maken lawaai, en dat doen ze ook op zee: palen voor windmolens worden de grond in geheid, enorme schepen varen volle kracht voorbij, ontploffingen voor seismologisch onderzoek. De biologen willen weten of dat kwaad kan.

'Er zijn aanwijzingen dat het voor veel diersoorten lastiger is om een prooi te vangen', legt Kok uit. 'In een eerdere studie die ik deed, met bruinvissen in een bassin (zie kader), lijkt dat inderdaad zo te zijn. Nu wil ik weten of het omgekeerd ook geldt: grondels zijn prooidieren van de bruinvis. Er zijn wel aanwijzingen dat onderwatergeluid prooidieren verstoort in het ontwijken van roofdieren. Tenminste, bij vissen in aquaria. In het wild is het nog nauwelijks onderzocht.'

Dat is waar die vierkanten bij komen kijken. Tussen twee recht-

opstaande poten aan het vierkant loopt een vislijntje van boven naar beneden. Langs die draad kan een stuk regenpijp met een soort snoet van ducttape eraan omlaag glijden. 'De predator', zoals de biologen het noemen, blijkt in andere proeven genoeg op een roofvis te lijken om kleine grondeltjes te laten schrikken. Kok en Timmerman willen weten of de vissen anders op de predator reageren als de omgeving luidruchtig is.

Op een goede dag, als het windstil is, er niet te veel duikers zijn en het een tijdje niet heeft geregend, kan je op deze plek in de Grevelingen acht à tien meter ver kijken onder water.

Vandaag is het niet zo'n dag. De wind komt op, en laat fijne zanddeeltjes in het water omhoog dwarrelen, en die verstrooien het

felle zonlicht. Het resultaat is een geelgroene, melkige soep waarin de kleine grondels moeilijk te vinden zijn, en het nog maar de vraag is of de GoPro's bruikbare filmpjes opleveren. Als de wind zo hard wordt dat de duikvinnen bijna van de steiger afwaaien, blaast Kok de veldproeven voor de rest van de dag af.

De maandag erna laat

ze op haar computer in het Sylvius een eerder opgenomen filmpje zien. 'Deze is gelukkig in elk geval helder.' Het doosje met eten heeft een grondel en wat garnalen aangetrokken, zo te zien. Ineens – poef! – schiet het visje weg. Een halve seconde later komt de grote grijze namaakrover in beeld. 'Hier zag je dus een vluchtreactie, maar het gebeurt ook wel dat ze gewoon stil blijven zitten. We kijken nu of de aanwezigheid van geluid uitmaakt, en of er nog verschil zit tussen continu geluid of gebonk.'

Met nog honderden filmpjes die ze moet analyseren, waagt ze zich nu nog niet aan een uitspraak over de gevolgen.

'Als blijkt dat geluid het inderdaad lastiger maakt om roofdieren te ontwijken, dan is moeilijk om te zeggen wat de gevolgen zullen zijn. Welke van de twee soorten gaat er dan op achteruit? Het zou kunnen dat het netto effect nul is, of voor één van de twee soorten sterker. Het kan ook zijn dat allebei de soorten erop achteruit gaan. Bijvoorbeeld omdat de bruinvissen naar gebieden gaan waar minder eten is, terwijl de grondels op worden gegeten door een andere predator, die geen last heeft van de herrie. Maar dat is allemaal speculatie, vooralsnog.'

De tijd dat de bruinvissen – eigenlijk geen vissen, maar kleine walvisjes – nog als 'varkennis' werden betiteld en opgegeten, is al eeuwen voorbij. Waarom is Kok niet geïnteresseerd in commercieel interessante vissen zoals zeebaars of kabeljauw? 'We hebben bruinvissen gekozen omdat dat topredatoren zijn. Ze hebben dus mogelijk ook invloed op de welcommerciële soorten. Bo-

ven-

dien is de zee niet alleen interessant

als bron van vis die je kunt verkopen, maar ook voor natuurbehoud. En als

het dan toch om geld moet gaan: toeristen die naar Zeeland komen, beleven heel veel plezier aan de aanwezigheid van bruinvissen daar.'

Studente Kirsten Timmerman plaatst een onderwaterspeaker. Foto Bart Braun

Het geheime bruinvissenbassin

Foto Ecomare

De precieze plek van Koks bruinvissen-onderzoek houdt ze zorgvuldig geheim. Een foto van haar met de walvisjes erop heeft ze wel, maar wil ze niet geven, uit angst zo alsnog de locatie te verraden.

Maar ergens in Nederland, op een niet nader genoemde stek, ligt een bassin met twee gerehabiliteerde bruinvissen erin. Ooit op het strand gevonden, en door vrijwilligers van SOS Dolfijn naar het bassin gebracht. De beheerder is een voormalig medewerker van Dolfinarium Harderwijk, en heeft slechte ervaringen met dierenrechtenactivisten en mensen die 's nachts over het hek klimmen omdat ze met een dolfijn wilden zwemmen. *Mare* was niet welkom.

Kok: 'Die locatie heeft een binnen- en een buitengedeelte. Normaal zijn de dieren liever buiten, maar als we daar geluid afspeelden, gingen ze toch liever naar binnen. Vandaar dat ik denk dat bruinvissen een lawaaierig gebied zullen vermijden, als dat mogelijk is. Ook bleek dat één van de twee dieren meer tijd nodig had om een prooi te vinden als er geluid aan stond. De ander dus niet. Dat maakt het moeilijk om in te schatten hoeveel last bruinvissen als soort hebben van geluid, maar je kan dus in elk geval niet zeggen dat er geen effect is.'

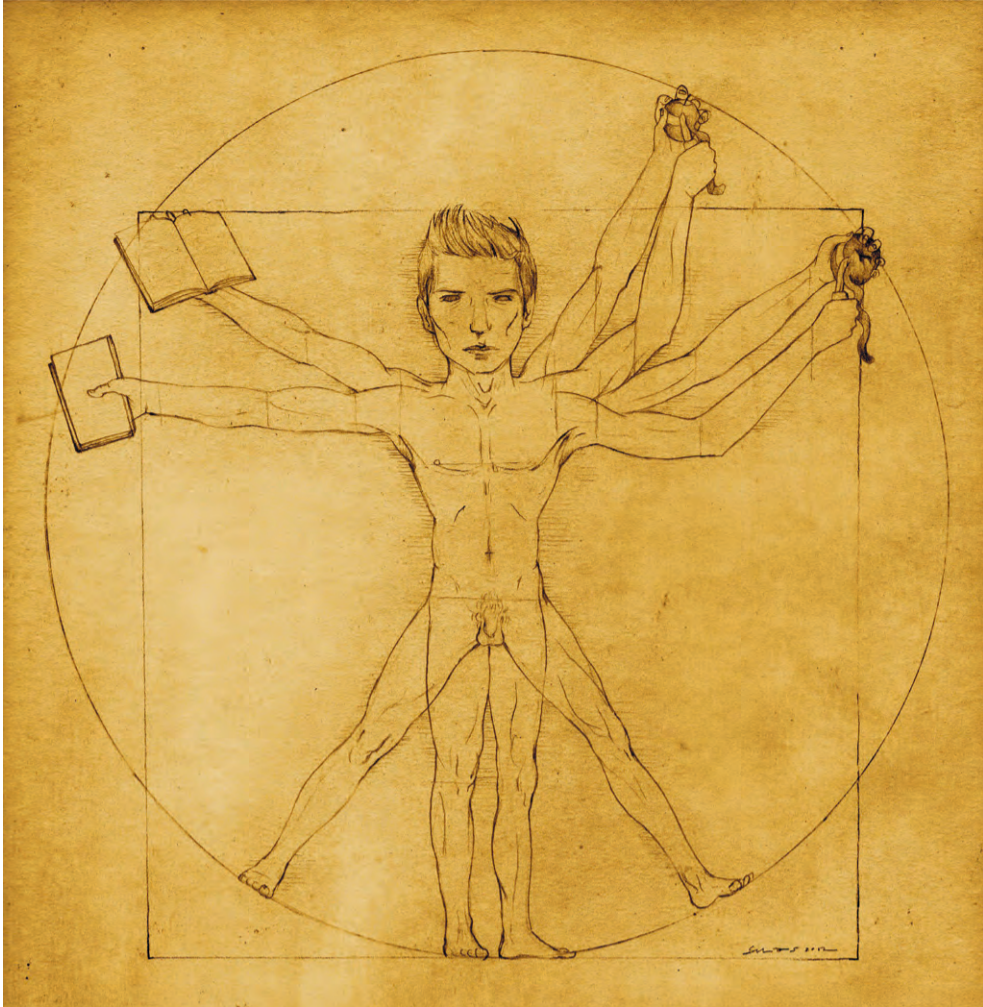
Bruinvissen sporen hun prooi op met behulp van echolocatie: net als vleermuizen stoten ze hoge geluidjes uit, en gebruiken ze de weerkaat-

sing daarvan om zich een beeld te vormen van hun omgeving. Dat roept een extra vraag op bij het onderzoek naar bruinvissen en geluidsoverlast: heeft de bruinvis meer moeite met jagen omdat hij is afgeleid? Of heeft de bruinvis meer moeite met jagen omdat zijn echolocatie verstoord wordt door de herrie?

Om dat te onderzoeken gebruikte Kok behalve een geluids-stimulus ook een andere afleiding: een garde. Zo'n ding waar je pannenkoekenbeslag mee klopt, ziet er blijkbaar heel erg raar uit voor echolocatie gebruikende dieren, omdat het ultrageluid heel raar weerkaatst. Dat bleek toch minder afleidend dan een bonkende speaker, stelde Kok vast.

Achtergrond

Illustratie Silas

Wel of geen tweede master?

Recruiters zien liever werkervaring op je cv

Een tweede master lijkt zo'n goed idee: een extra jaar binnen de veilige muren van de universiteit, en een extra diploma om mee te solliciteren. Maar meer is niet per se beter, zeggen de kenners.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Als je niet weet of een extra master je gaat helpen bij een baan, doe het dan niet, zegt loopbaanadviseur Loes Nordlohne van Geesteswetenschappen.

'Studenten die bij mij komen, en zeggen dat ze een extra master willen doen voor beter baankansen, vraag ik: "Wat ambieer je dan?" Als je dat niet kan beantwoorden, weet je ook niet of het je gaat helpen.'

Daarnaast kost een tweede master geld, en tijd. 'Dat moet wel iets opleveren. Als het je helpt je beoogde functie te krijgen, zeg ik: doe maar. Maar als het niet duidelijk is, kan je beter iets anders doen. Een stage of relevante bijbaan kan dan waardevoller zijn.'

Studenten overschatten de extra waarde van dubbele masters op de arbeidsmarkt, denkt loopbaanadviseur Marije Bedaux van Rechten.

'Ik heb het idee dat ze denken dat een tweede master goed staat', zegt ze. 'Als je een heel ander vakgebied in wilt, helpt het. Maar één master is in principe voldoende.'

'Als een werkgever kan kiezen tussen twee studenten met het zelfde profiel, maar de ene heeft een extra master, dan zal de keuze makkelijk gemaakt zijn', mailt Francien Bouhuijs van de Career Services van de Universiteit Leiden.

'Maar gaat het om een keuze tussen een student met extra master zonder verdere ervaring, en een student met één master en andere, relevante ervaring, dan wordt de tweede student interessanter.'

Een tweede master, zonder andere ervaring, geldt voor een werkgever 'niet als grootste meerwaarde'. Als is het wel afhankelijk van de specifieke functie, voegt ze toe.

Wat zegt de werkgever? 'Positief', zegt Jacco Euser, recruiter van Deloitte, dat achthonderd WO-starters per jaar aanneemt. 'Als je een heel slimme student bent, die ervoor kiest één

studie te doen en met twee vingers in de neus het traject door te lopen, of diezelfde student kiest ervoor zichzelf te stretchen en twee studies te doen, ja, dat laat wel wat zien.'

Maar, vult hij aan, dat geldt alleen voor mensen die in de tijd van één master, er twee afronden. Stapelen staat minder goed, geeft hij toe.

'Twee studies tegelijkertijd zegt in mijn ogen veel over de drive, de ambitie en het niveau. Doen ze het achter elkaar, wil ik het verhaal wel weten, en wat het toevoegt. De combinatie economie met econometrie kan heel nuttig zijn. En als iemand met bijvoorbeeld rechten en Chinees op een internationale afdeling wil werken, ben ik blij. Maar als hij zich met Nederlands recht wil bezighouden, voegt zo'n taal weinig toe.'

'Ik zou geen tweede master doen omdat je denkt dat het misschien beter overkomt op een werkgever', zegt Julie van Gremberghen, recruiter bij advocatenkantoor Lexence. 'Met goede cijfers, een mooi cv en een goed verhaal kom je met één master prima de sollicitatieprocedure door. Maar als je er wel voor kiest uit liefde voor het recht, geeft dat wel een positieve indruk.'

Van twee masters op een cv is ze dan ook niet direct onder de indruk. 'Als iemand één master goed gedaan heeft, vind ik dat ook prima. Want iemand heeft gedaan wat hij of zij wilde doen. Dat is zeker geen minpunt.'

'Het is belangrijk dat je je studietijd effectief benut', zegt Euser. 'En bij selectie spelen zachtere kanten ook een rol - denk aan persoonlijke ontwikkeling die iemand heeft doorgemaakt, of sociale communicatieve vaardigheden, die haal je niet direct uit het cv.'

Van Gremberghen: 'Ik zou zeggen, doe één master en een stage: zo laat je zien dat je wat je hebt geleerd in de praktijk kan toepassen. Dat is belangrijker dan twee masters, en geen werkervaring. We vinden het belangrijk dat je een leuke gesprekspartner bent.'

'Hier zeggen we: als je van de universiteit komt, weet je gewoon nog niet zoveel. En dat is helemaal niet erg. Als je maar een leuk mens bent, een goed stel hersens hebt, dan leer je vanzelf.'

Er is een hoop veranderd

Sander van Diepen (28, geschiedenis en pre-master Europees recht) en Sacha Oosterloo (19, internationale betrekkingen en organisaties) wonen met 19 andere Minervanen, Quinten en Augustijnen in een dubbel-gemengd huis (Hooigracht).

Van Diepen: 'Een clubgenoot van Minerva woonde hier al. Na heel lang zeuren en lobbyen ben ik uiteindelijk aan een kamer gekomen.'

Oosterloo: 'Twee studiegenoten waren mij heel erg aan het pushen om te komen hospiteren. Ik vond het meteen een heel erg leuk huis en werd toen ook nog eens ingestemd! Sindsdien is het alleen maar feest.'

Van Diepen: 'Ik merk wel dat ik veel meer verantwoordelijkheden heb. Ik ben bezig met afstuderen en zij is net begonnen. Voor haar is alles nog nieuw en leuk.'

Oosterloo: 'Je merkt dat hij verder is en alles al weet, terwijl ik nog heel veel moet ontdekken. Als Sander dan een vergadering heeft, sta ik met een biertje in mijn hand bij Augustinus.'

Van Diepen: 'Er is in vijf jaar een hoop veranderd. Toen ik hier binnenkwam was er veel meer anciënniteit. Dan werd je niet makkelijk, of eigenlijk bijna nooit, vrienden met de jaren die een stuk boven jou zaten.'

Oosterloo: 'Natuurlijk is er nu nog steeds anciënniteit, maar een stuk minder als ik hoor hoe het vroeger was. Ik heb sjaarzentaken zoals het vuilnis, glas, papier wegbrengen en de fusie schoonhouden. Laatst hadden we oud-huisgenoten-dag en dan moeten we als sjaarzen alles opruimen.'

Van Diepen: 'Door het huis word ik soms als vader gezien, maar eigenlijk wil ik dat niet horen. En natuurlijk hebben sommige sjaarzen meer aandacht nodig. Als jij net onder de vleugels van je ouders vandaan komt en de hele dag in bed blijft liggen, ja dan trekken wij ze er wel uit.'

Oosterloo: 'Als er iemand een keer op de vingers getikt moet worden, gebeurt dit natuurlijk wel, maar wel op een subtiele manier. Sander is wel het aanspreekpunt van de groep. Als je iets wil organiseren, ben je toch wel van hem afhankelijk.'

Van Diepen: 'We hebben hier best wel veel tradities. Denk aan een Oud-Huisgenoten-dag, een kerstdiner, Tour Du Chambre en het huisfeest. De mooiste en belangrijkste is denk ik wel dat je na een jaar je naam op de muur mag schrijven. En dat de sjaarzen een nieuw schilderij voor de fusie moeten regelen. Als je dan later terugkomt in het huis hangt er nog steeds iets van je.'

'Ik haal

Femke van der Meulen (20, eers...)
(Uiterstegrach...

Van der Meulen hier en ben ge...

Timmers: 'Ik n...

Ik werd gevraa...

geworden. Het...

Van der Meulen...

goed voorbeel...

de borrel en ha...

Timmers: 'Er v...

zitten. Dat is i...

Van der Meulen...

niet echt mijn...

doen. Ik haal h...

Timmers: 'Ik k...

dingen doet. M...

zelf uitgevond...

Van der Meulen...

en daar even o...

Timmers: 'Toe...

Dan voel je je...

Van der Meulen...

manier.'

Timmers: 'Ik k...

een paar stand...

valentijnskaart...

alles is bespre...

Van der Meulen...

dagavond heb...

Timmers: 'De...

van elkaar, dus

Generatiekloof op de gang

In hoeverre verschillen huisfeuten en oudste bewoners?
Mare ging langs bij drie huizen

Ik haair niet uit bed'

Meulen (24, master klinische psychologie) en Annemarieke Timme (24, master bestuurskunde) wonen in het NSL-meisjeshuis 'Walhallat'.

Meulen: 'Ik hoefde zes jaar geleden niet te hospiteren. Ik kende mensen die dat wel hoefden.'
Timme: 'Ik moest wel hospiteren. Een dispuutgenootje van mij woont hier ook. Hij kwam om langs te komen, diezelfde avond belde Femke dat ik het was. Dat was mijn eerste hospiteeravond, dus dat was wel chill.'

Meulen: 'Onze levens lopen veel langs elkaar heen. Deze ochtend was een beetje anders. Ik kwam net terug uit Utrecht en Annemarieke was net terug van een vakantie van twee uur geslapen. Dus ja, er is een groot verschil.'

Timme: 'Wonen hier negen meiden waarvan sommigen echt in een andere fase zijn. Het begint echt apart. Na een tijdje weet je niet beter.'

Meulen: 'We voeden elkaar hier allemaal wel een beetje op, maar dat is niet echt als huisoudste. Annemarieke moet vooral lekker haar eigen ding doen. Maar niet uit bed ofzo.'

Timme: 'Zie Femke niet echt als mentor, maar ik keek in het begin hoe zij het deed. Maar ik was al even lid toen ik hier in huis kwam, dus veel had ik al geleerd.'

Meulen: 'Conflicten zijn er niet echt. Soms is het maar meer van: let daar op. Dat gaat altijd oké.'

Timme: 'In het begin mijn huistaken vergat, werd dat gewoon gezegd. Maar daar schuldig over en doe je het de volgende keer wel.'

Meulen: 'De huisfeut is hier wel een ding. Maar niet echt op een nare manier. Het is heel open en iedereen heeft een rol. Het is heel open en iedereen heeft een rol. Het is heel open en iedereen heeft een rol.'

Timme: 'Het is heel open en iedereen heeft een rol. Het is heel open en iedereen heeft een rol. Het is heel open en iedereen heeft een rol.'

Meulen: 'Als iemand jarig is organiseren we altijd een diner en op dinsdagen komen we huuseten. En verjaardagsontbijtjes zijn ook echt een ding hier. Het is heel open en iedereen heeft een rol. Het is heel open en iedereen heeft een rol.'

Timme: 'Als iemand jarig is organiseren we altijd een diner en op dinsdagen komen we huuseten. En verjaardagsontbijtjes zijn ook echt een ding hier. Het is heel open en iedereen heeft een rol. Het is heel open en iedereen heeft een rol.'

Meulen: 'Als iemand jarig is organiseren we altijd een diner en op dinsdagen komen we huuseten. En verjaardagsontbijtjes zijn ook echt een ding hier. Het is heel open en iedereen heeft een rol. Het is heel open en iedereen heeft een rol.'

Timme: 'Als iemand jarig is organiseren we altijd een diner en op dinsdagen komen we huuseten. En verjaardagsontbijtjes zijn ook echt een ding hier. Het is heel open en iedereen heeft een rol. Het is heel open en iedereen heeft een rol.'

'Meer verschillend kan niet'

Josper Jongeneelen (23, masters financieel recht en rechtsfilosofie) en Karel Wijdeveld (19, gestopt met zijn studie, volgend jaar rechten) wonen met nog zes mannen in het Minervahuis 'Champs Ely Bree' (Breestraat).

Jongeneelen: 'Ik had op een examenfeestje iemand gesproken die in dit huis woonde. Tijdens mijn El Cid bleek dat het vriendje te zijn van mijn El Cid-moeder. Toen werd ik ingestemd.'

Wijdeveld: 'In de El Cid zag ik op het dakterras van de tent iemand die ik via via kende. Daarna werd ik uitgenodigd voor een barbecue. Toen het goed klikte, werd ik ingestemd.'

Jongeneelen: 'Toen ik hier kwam wonen, maakten huisgenoten niet heel veel haast met hun studie. Nu is daar veel minder ruimte voor. Ook zaten we toen veel minder vaak bij elkaar op de kamer, nu is dat veel meer.'

Wijdeveld: 'Op drie oktober komen oud-huisgenoten hier hutspot met klapstuk eten om daarna met ons de taptoe te kijken. En de dag voor Hemelvaart worden we door een oud-huisgenoot uitgenodigd in Zeeland. Dan gaan we 's avonds lekker drinken en om zes uur 's ochtends staan we dan op om te gaan dauwtrappen.'

Jongeneelen: 'Elke maandag is iedereen er voor het huuseten. Dan bespreken we het weekend, lekker relaxed.'

Wijdeveld: 'Ik zit er natuurlijk nog niet zo heel lang en heb dus ook nog niet zoveel meegemaakt, maar ik vind de manier hoe Josper het aanpakt echt heel fijn. Om hem papa te noemen is overdreven, maar hij geeft mij wel veel advies. Hij leert mij goed hoe ik met dingen moet omgaan. Ik was vroeger een beetje lui, nu al een stuk minder.'

Jongeneelen: 'Als huisoudste heb ik het gewoon wat meer voor het zeggen en op sommige punten een doorslaggevende stem. Aan de andere kant moet ik bijvoorbeeld ook gedoe met de huisbaas regelen.'

Wijdeveld: 'We hebben twee keer per week een schoonmaakster, maar die kan natuurlijk niet alles doen. Daarom moet ik met de andere eerstejaars ook het huis schoon houden. Bier halen is ook onze taak, maar omdat we met z'n tweeën niet alles kunnen dragen gaat er soms een tweedejaars mee.'

Jongeneelen: 'Ik denk niet dat ik heel veel verschil van mijn huisoudste. Dat is ook wel een goed teken, denk ik. Champs moet Champs blijven.'

Wijdeveld: 'We zitten wel duidelijk in andere levensfase. Ik ben gestopt met mijn studie en hij is druk bezig. Als hij thuiskomt, ben ik vaak al de hele dag aan het relaxen.'

Jongeneelen: 'Ik denk dat je het niet meer verschillend kan krijgen.'

DOOR HUGO VERMEER

nature

THE INTERNATIONAL WEEKLY JOURNAL OF SCIENCE

Publicerende student verdient extra punten

Universiteit moet niet ont- maar aanmoedigen

Voor een student is het vaak lastig een ontdekking gepubliceerd te krijgen, merkte **Auke-Florian Hiemstra**. Beloon degenen die het toch doen, betoogt hij.

Er zijn veel momenten waarop je je voor het eerst een bioloog kan voelen. De eerste keer dat je een labjas aantrekt, wanneer je er zonder te struikelen feilloos een Latijnse naam uitgooit of de eerste keer dat je écht iets nieuws ontdekt. Jammer alleen dat veel Leidse ontdekkingen onopgemerkt zullen blijven.

En dat ligt niet aan jou, maar aan de universiteit.

Ik klom wekenlang in bomen om slakken te vangen, hun huisje te nummeren en nagellakken om daarna de slakken weer terug te zetten. Ik keek naar de correlatie bloemgrootte en tonglengte en moest bijen laten overgeven om hun tong te meten. Ik fietste door Leiden met een enorme speaker om vervormde alarmroepen van meeuwen af te spelen en te zien hoe echte meeuwen daarop reagerden.

Vaak waren dit kleine onderzoekjes van enkele weken. Een ontdekking bleef vaak uit: het onderzoek was te kort, te klein of onvolledig, diende als pilot voor een onderzoeker of was gewoon iets om studenten bezig te houden. Misschien was het zelfs een experiment om te zien hoe ver een student gaat voor studiepunten.

Maar bij biologie krijg je in je bachelor een half jaar, en in je master zelfs tot anderhalf jaar om aan grotere projecten te werken en écht de diepte in te gaan. Dan is het ineens een stuk minder onwaarschijnlijk dat je iets ontdekt dat nog niet bekend was. Onderzoek doen betekent beurzen aanvragen, literatuur lezen, experimenten uitvoeren, veld- en labwerk doen en statistiek verrichten: eigenlijk alles wat een bioloog zou moeten kunnen op één ding na.

Je geeft een presentatie, levert je verslag in en dan houdt het op. Had je iets ontdekt? Ssst, niks zeggen. Het is alsof niemand het mag weten.

Zoals archeoloog Pitt Rivers ooit schreef: *'A discovery dates only from the time of the record of it, and not from the time of its being found in the soil.'* En zoals Naturalis-onderzoeker Steve Donovan in zijn nieuwe boek *Academic writing for Earth Scientists* aanvult: *'An unpublished thesis is just that, unpublished.'*

Op de universiteit krijg je een leuk cijfer en daarna is het 'ga maar weer bier drinken'. Maar is niet juist het idee van wetenschap dat anderen kunnen voortbouwen op reeds gedane ontdekkingen?

'If I have seen further, it is by standing on the shoulders of giants', zei Newton in 1676. Hiermee bedoelde hij niet langer te zijn of beter te kunnen zien, maar dat hij door kon bouwen op ontdekkingen uit het verleden. Wat als die ontdekkingen nooit opgeschreven waren? Dan had Newton een appel op z'n hoofd gekregen en enkel gedacht: 'Auw'.

Na een onderzoeksproject zoekt het in de gangen van de mogelijkheid tot publiceren. Maar als je na een paar weken vraagt hoe het ermee gaat, kijkt iedereen je on-

gemakkelijk aan, ondertussen iets mompelend als: 'Ja, moet ik weer eens mee aan de slag', 'ben nu weer met een vak bezig', en variaties daarop.

Een ontdekking doen kost moeite, maar het vergeten ervan helemaal niet.

Door de universiteit wordt het delen van je bevindingen niet aangemoedigd, eerder ontmoedigd. 'Tijdens je studie gaan jullie toch niet publiceren', kregen we aan het begin van de master te horen van onze vakreferent, die nog wel als functie heeft ondersteuning te bieden bij wetenschappelijk publiceren. Je hebt tijd nodig om een universitair verslagje naar het niveau van een échte wetenschappelijke publicatie te tillen. En die tijd is er niet: er begint gewoon weer een volgend vak.

Steve Donovan vond het zonde toen weer een studentenonderzoek dat hij begeleidde in de vergetelheid dreigde te raken en schreef de ontdekkingen van een slechts twee weken durend bacheloronderzoek zelf om tot wetenschappelijk artikel. Hij publiceerde het in een *peer reviewed journal* met als eerste auteurs zijn studenten. 'We hebben laatst zelfs een eerste citatie gehad', zei een van hen onlangs. 'Iemand heeft ons onderzoek zo waar al nodig gehad!'

Studenten aanmoedigen is niet alleen een teken dat de academie ze als aanstaande onderzoeker serieus neemt, het misstaat ook zeker niet op hun cv en vergroot dus de kans dat ze goed terechtkomen. Daarnaast is *peer review* ook nog eens een intensief leertraject waarbij je advies krijgt van experts uit het vakgebied. In een competitieve academische wereld waarin het principe *'publish or perish'* geldt, kun je het schrijven niet snel genoeg leren. En wordt een onderzoekinstelling niet beoordeeld op de hoeveelheid artikelen?

Ik stel iets nieuws voor. Krijg je je onderzoek *peer reviewed* gepubliceerd? Dan mogen daar best wat studiepunten tegenover staan. Ook de docent die extra tijd investeert om samen tot een publicatie te komen moet hiervoor worden gecompenseerd.

Als je de regels van het keuzevak 'Literature review' wat om zou buigen, heb je voor de student eigenlijk deze formule al. Niet elk onderzoek zal voor zo'n vervolg in aanmerking komen maar zelfs als je een studie gerepliceerd hebt of niet het gewenste resultaat hebt verkregen, kan publiceren nog zeer waardevol zijn, laat staan bij echte ontdekkingen.

Het meest 'wetenschapper' voelde ik me toen ik tijdens mijn bachelor mijn eerste publicatie schreef, of eigenlijk vooral toen ik hem gedrukt in een wetenschappelijk tijdschrift zag staan. Dat wil je blijven voelen, en menig avond werk ik nu aan mijn volgende artikelen. Er is nog veel op komst!

Toen ik uitliep in mijn bachelor had ik ineens tijd om te schrijven en leerde ik meer dan ik bij menig vak heb opgestoken. De magie van een publicatie is onbeschrijfelijk en maakte dat ik door wil in het onderzoek en dat gun ik anderen ook.

Auke-Florian Hiemstra is student biologie

071 - 527 ...

Breekijzer

Psycholoog Greta Noordenbos (1951) neemt na 37 jaar afscheid van de Leidse universiteit. Ze publiceerde over eetstoornissen, maar hield zich ook bezig met de positie van vrouwen in de wetenschap.

Waren er veel vrouwen toen u begin jaren zeventig ging studeren?

'Ik zat in Groningen vooral met mannen in de collegezaal. Daar had ik twee vrouwelijke docenten. Aan het einde van mijn studie begon de vrouwenbeweging echt op te komen, dat zag je terug op de universiteit. We kregen colleges over emancipatie.'

Hoe was het in Leiden?

'Niet veel beter. Maar het tij zat mee. Er was weinig weerstand tegen de komst van meer vrouwen. Die hele harde verdediging van vrouwenrechten was al voorbij. Er is in 1983 nog een bezetting geweest van het FSW-gebouw om vrouwenstudies te financieren. Ik deed niet mee, omdat ik toen nog in Groningen actief was. In 1985 werd de vakgroep vrouwenstudies opgericht. Ik kreeg daar een vaste aanstelling en raakte geïnteresseerd in de positie van vrouwen in de wetenschap. Die was dramatisch. In een internationale werkgroep deden we onderzoek naar zeventien landen. De bedrevende cijfers voor Nederland: 2,3 procent van de hoogleraren was vrouw. Alleen Botswana deed het slechter. Turkije stond bovenaan met 20 procent. Nederland liep behoorlijk achter.'

Hoe kwam dat?

'De SDAP (de voorloper van de PvdA, red.) bedong begin twintigste eeuw wetgeving waarin het mogelijk werd dat de man als kostwinner voldoende inkomen had om een gezin te onderhouden. Dat werd toen als vooruitstrevend ervaren; vrouwen hoefden niet meer buitenshuis te werken. Dat zorgde later wel voor een achterstand. Nederland had heel lang een moederschapscultuur. Het was een hele strijd om niet als ontaarde moeder te worden gezien, als je een baan had.'

Gaat het nu beter?

'Vrouwen zijn met een enorme inhaalslag bezig, maar er is nog steeds een cumulatief negatief effect. Het begint al met welke ambitie je opgroeit. Heb je rolmodellen? Is er toegang tot de arbeidsmarkt? Om hoogleraar te worden heb je veel publicaties nodig. Mede vanwege eventuele zwangerschappen ligt de top van publiceren bij vrouwen enkele jaren later dan bij mannen. En veel vrouwen doen studies als psychologie en geneeskunde. Er zitten dus heel veel vrouwen in dezelfde pijlprijs richting hoge functies.'

Leiden heeft een diversity officer. Goed idee?

'Ja. Het is heel goed om blokkades weg te nemen voor bepaalde groepen. Wat betreft vrouwelijke hoogleraren: je moet naar de hele sollicitatieprocedure kijken of er niet ergens gender bias ingeslopen is. Dan is er nog de mogelijkheid van het invoeren van positieve actie en quota. Neelie Kroes is ook vanwege positieve actie Eurocommissaris geworden. Eenmaal binnen kon ze haar kwaliteiten laten zien. Het is hard, maar soms is een breekijzer nodig.'

'Als je denkt dat het de goede kant op gaat, moet je juist heel alert blijven. De lijn gaat omhoog, maar dat hebben we eerder gezien. Als er krimp is bij universiteiten zijn vrouwen daar juist vaker het slachtoffer van dan mannen. Het is heel belangrijk dat er meer aandacht komt voor studie- en arbeidsmarktorientatie. Al op de middelbare school.'

'De Universiteit van Maastricht houdt nauwkeurig bij waar afgestudeerden terechtkomen. Leiden zou dat ook moeten doen. Het is zonde als er straks geen werk is voor al die studenten. Of het nou mannen of vrouwen zijn.' **VB**

Afscheidssymposium Greta Noordenbos, Oranjerie van de Hortus, donderdag 22 juni, vanaf 14.30 u

UTILITIES

'Had je iets ontdekt? Ssst, niks zeggen. Het is alsof niemand het mag weten'

PAGE 154

PHYSICS

'De universiteit wordt toch beoordeeld op het aantal artikelen?'

PAGE 161

EVOLUTIONARY BIOLOGY

'De magie van publiceren is onbeschrijfelijk'

PAGE 172 & 229

MAREONLINE.NL

40ste jaargang nr 32

22 juni 2017

Wie heeft de T-Rex-factor?

Welke vereniging wint de Mare-almanakkenwedstrijd?

Elk jaar belooft *Mare* de beste Leidse almanak met eeuwige roem én een fust bier. Over ALV-bingo's, kipnuggetkampioenen, watermeloenen verpletteren tussen je dijen en biologische kruisingsschema's.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN EN MARLEEN VAN WESEL 'Het Corps ligt onder vuur en de onwetende buitenwereld probeert haar, tevergeefs, te ontmaskeren', schrijft *Minerva's* almanakcommissie bij haar thema van dit jaar: *Ontmaskerd*. Er staan karakteristieke citaten in als 'Ik wil dus een mini-ijskast, maar die kon ik online niet vinden. Nu moest ik mij dus verlagen om 'minikoelkast' te googelen.' Zulk proza en de 'schittermagische' corps-o-scoop ten spijt; het boekwerk zit dit jaar een beetje wankel in elkaar. Voor de dikste almanak van Leiden schakel je voor de paginanummering beter iemand in die wel 856 kan tellen zonder hele dozijnen over te slaan. Of mocht de jury soms niet zien wat die gast op pagina 237 nu precies aan het roken is? Dat Jort Kelder langskwam bij de KMT? Of de waarschuwing dat je in de Lorre zomaar een knor kunt regelen?

Catena zond de lustrumalmanak 2012-2017 in, met het thema: *Katten*. Sjieke zwarte kaft, maar alle kattenplaatjes daartussen waren ook in 2012 al gedateerd. Volgens de verenigingsstatistieken is een ruime meerderheid van de Catenianen trouwens meer een hondennens. De jury schoot toch even in de lach om de 'uitslag' van de kattenquiz: 'Ee-zeem, nou goed.'

Augustinus, wát is dat voor groeps-mugshot, die bestuursfoto bij jullie externe bijdragen aan de almanakken van de collegae? In jullie eigen almanak lachen ze nog wel zo zoet. *Memorabel*, luidt het thema. *Pixels*, had ook gekund. Zeker van de rector en de koning zijn toch wel betere kiekjes te regelen? Leuke toevoegingen zijn de uitklapbare tijdlijn en de partituren bij de liederen. Het jaaroverzicht laat een te gek jaar zien, maar het hoogtepunt in een lijstje memorabele momenten is dan weer... gratis pizza?

In de almanak van de **Leidsche Flesch** stellen de commissies zich vanuit alle uithoeken van de wereld voor, geheel in het thema *Around the world*. Er lijken wat gedoodverfde almanak-ingrediënten te missen, maar gelukkig niet het Schrödingervergelijkingsslied en de bestuurs-memes.

In de almanak *Kleur bekennen*, van de **Leidse Biologen Club**, leren we over kleurenblindheid, hoe kameleons van kleur veranderen en dat roze niet bestaat. Verder blijkt de favoriete kleur van de biologen blauw te zijn (behalve van de CompuCie: ooFFoo). Maarre... dat kruisingsschema, waarop allerlei leden in een inconsequent spinnenweb aan elkaar verbonden zijn, is dat wat we denken...?

De serieuze, strak vormgegeven **Grotius**-almanak staat nogal in contrast met het olijke duo dat 'm door het redactieraam kwam afleveren: ieder met een Desperados in de hand. Een paginagrote Thierry Baudet deelt nog wat wijze woorden over het thema: 'Zien en gezien worden? Dit vind ik wel een beetje een cliché. Ik ben er persoonlijk eigenlijk niet echt mee bezig.'

Met thema's als *Eigentijds*, *Memorabel* en *Nostalgie* lijken verschillende almanakcommissies dit jaar behoefte te hebben aan wat zelfreflectie. Zo ook Leidens oudste studievereniging, **Aesculapius**, dat 130 jaar bestaat. De bio-farmacuten vereeuwigen hun *legacy* in een almanak met dat thema. Tof is de ALV-bingokaart, waarop je kunt afvinken: 'Het bestuur neemt een opmerking mee' en 'Er wordt gevraagd of de discussie centraal gehouden kan worden', maar ook: 'Er zit thee in de koffiekant.'

Tanuki, de studievereniging van Japans en Koreaans, had ook een lustrumalmanak (35 jaar, hoera!), mét een recept om je eigen lustrumtaart te bakken. In het jaarverslag wordt bijna letterlijk om de hete brij heen gedraaid. De Spicy Food Contest werd 'een felle strijd', met 'verschillende sauzen'. In zo'n stuk willen we juist over bloed, zweet en alle andere smaken lezen!

Dat **Quintus** koos voor het thema *Buiten de lijnen*, daar is op het eerste gezicht weinig van te zien. Deze almanak komt haast uit dezelfde mal als de vorige. Ook dát getuigt overigens van zelfreflectie: *Mare* was toen voor het eerst in jaren vol lof. Dat er evengoed veel werk in zit, laat de commissie graag doorschemeren in een lijst met tips voor hun opvolgers, zoals: 'Begin op tijd met het smoelenboek' en 'Zorg dat niet alle mannen een rela hebben'. In een overzicht met mensen die in 2016 'buiten de lijnen' presteerden, kijkt Quintus nog even buiten de verenigingsmuren. Zo werd de Oekraïense Olga Liaschuk wereldrecordhouder 'zo snel mogelijk 3 watermeloenen met je dijen verpletteren'.

Dat kan **Het Duivelsei** beter, dat de prestaties van eigen leden opsomde: 'meeste decimalen van pi opnoemen' (157) of 'meeste kipnuggets gegeten in één maaltijd' (42). De statistieken zijn wat suffer. Favo pionkleur en Risk-continent, *really*? Bonuspunten voor karakteristieke quotes als: 'Magic is net als seks, je hebt er altijd zin in'. En met het bijgeleverde uitgebreide Duivelsei-monopolyspel verdient deze almanak een **eervolle vermelding**.

Prometheus maakt indruk met het *Handboek der Promeganda*, inclusief propagandaposters. De bestuursleden lieten zichzelf vereeuwigen in propagandaplaatjes uit de geschiedenisboeken. De almanakcommissie bestaat uit onder meer een vlagvoerder, een visionair en een ideoloog.

Uitstekend vraagstuk in de statistieken trouwens: smaakt koriander nou naar zeep? Nee, aldus 54 procent. Dat het budget niet vergelijkbaar is met dat van de grote verenigingen, daar kun je de pixels op natellen, maar er wordt in elk geval gedroomd. In de ledenenquête werd gevraagd naar de hoedanigheid van het lustrumfeest, met een budget van 2,2 miljoen. Met die Hema-kinderchampagne en DJ Tiësto kan meteen deze **derde** plaats worden gevierd.

Tweede is **SSR**, dat in het 23^e lustrumjaar met een leuke, complete almanak komt in het thema *Eigentijds*. Het beleidsplan is weliswaar een moetje, gezien de lettergrootte. Boeiender zijn de statistieken: '47 procent heeft met hetzelfde geslacht geregeld' en '57 procent sport ook daadwerkelijk'. Bij de dinsdagdilemma's leerde de jury wat een Bokkonaise is. Gelukkig was er een plaatje bij getekend: onder een rij wijdbeens opgestelde Bokkenrijders doorkruipen – dat sympathieke gezelschap dat immer in kilt met geheven glas ten strijde trekt tegen de hedendaagse middelmatigheid. 70 Procent van de SSR-leden prefereert dat overigens elke dinsdag boven 'geknuffeld worden door een peper'.

Aan de **Asopos**-verenigingskleuren paars-wit-rood wordt voor de gelegenheid groen toegevoegd. Écht groen: gedrukt op gerecycled papier, met een bladwijzer die je kunt planten en waar vergeet-me-nietjes uit groeien. Het thema *Groeien* komt onder meer terug in het dubbelinterview met het grootste (2.07m) en het kleinste lid (1.52,5m; 'afgerond is dat 1.53, wat afgerond 1.55 is, wat afgerond 1.60m is, wat afgerond 2.00m is').

De meest legendarische roeiprestaties ('staand plassen uit de skiff') wisselen af met de grootste wedstrijdblinders ('uitstappen aan de verkeerde kant') en uiteraard is er weer het roeiwoordenboek. *T-Rex-factor*: 'Wanneer een roeier kortere armen heeft dan hij voor zijn lengte geacht wordt te hebben.' *Lichte pik*: 'Mannen van (op een wedstrijd) minder dan 72,5 kilo; compenseren hun gebrek aan gewicht door een overmatig grote mond.' En: *Kanoclub*: 'Zie 'Njord''. En bij *Njord*: 'Waka-vereniging.'

Hierbij alvast een toevoeging voor volgend jaar: **Asopos**: 'Winnaar van de Mare-almanakkenwedstrijd 2017'.

'Met zien en gezien worden ben ik eigenlijk niet zo bezig', aldus Thierry Baudet in de almanak van Grotius

Brieven

Je zult maar één van die 58 gezinnen zijn

Burgemeester en wethouders van Leiden willen de 58 kwalitatief goede huurwoningen bij het Witte Singel-Doelencomplex toch slopen. ('Huurwoningen toch weg voor campus', *Mare* 31). Het stadsbestuur ziet 'geen andere mogelijkheid' om de Universiteit Leiden aan haar felbegeerde Humanities Campus te helpen. Een redelijk voorspelbare beslissing die uit nood, te laat en over de ruggen van burgers wordt genomen.

Opvallend is dat de gemeenteraad van Leiden aan zo'n ingrijpende beslissing in eerste instantie niet eens meer te pas komt. Dat is wel heel erg Trumpiaans van het college, dat maar een krappe twee maanden 'onderzoek' nodig had om tot die conclusie te komen.

Natuurlijk mag de raad de uiteindelijke beslissing nog nemen, maar een kind kan begrijpen dat ze niet tegen het vonnis van het college zal ingaan. Want de Universiteit Leiden moet *gepleased* worden. Stel dat zij haar heil nog meer in Den Haag gaat zoeken? Laten we eerlijk zijn, universiteitsbaas Carel Stolker hoeft het woord 'Den Haag' maar in zijn mond te nemen, of het stadsbestuur siddert tegenwoordig.

Maar dat is dan wel tientallen jaren te laat. Den Haag faciliteerde en financierde al jaren, waar Leiden dat naliet. Veel, te veel universiteit is immers al aan de hofstad prijsgegeven. En ook nu staat politiek Den Haag te likkebaarden bij het idee een heuse campus binnen de stadsmuren te mogen herbergen. Stolker moet wel in zijn vuistje lachen over de verlatingsangst van Leiden.

Je zult maar één van die 58 gezinnen zijn voor wie sloop dreigt, en al zo lang. Leef je eerst meer dan een jaar in onzekerheid, ben je daarna opgelucht omdat je woningcorporatie De Sleutels de medewerking aan de bouwplannen stopzet, krijg je nu totaal onverwacht alsnog te

horen dat je weg moet. Arme bewoners, die nu al jarenlang met een symbolische sloophamer wonen op een plek waar je je veilig dient te wanen. En bovendien door de JOVD Leiden 'asociaal' worden genoemd omdat ze niet weg willen. Na vage beloftes dat er elders plek voor hen zou worden gemaakt, krijgen de bewoners nu allemaal een 'individueel aanbod'. Daarmee hoopt de gemeente het bewonerscollectief te breken, een ieder-voor-zich-sfeer te creëren.

Woningcorporatie De Sleutels zou hier toch ook haar maatschappelijke verantwoordelijkheid moeten voelen jegens de bewoners. Maar ook zij wordt opzijgeschoven, net als de inmiddels opgeheven klankbordgroep Witte Singel-Doelencomplex. Ook daar klonk sterke kritiek over de harde houding van de universiteit, van wie de standpunten allang vastlagen.

Waarom moet die campus per se op een plek worden gebouwd waar al tientallen jaren een woonwijkje staat? Als de universiteit drie jaar geleden nou eens niet de grond rond de Sterrewacht voor veel geld had verkocht voor peperdure woningen, dan had ze daar een pracht van een faculteit kunnen stichten.

Tijdens een discussieavond in Scheltema met vertegenwoordigers van universiteit, gemeente en andere gremia wees men op kansrijke terreinen bij de Wassenaarseweg en het terrein rond Corpus. Daar is alle ruimte en wordt niemand dakloos. De universiteit beschikt namelijk over 25 hectare eigen grond in het Bio Science Park.

Carel Stolker: kom tot zinnen. Gemeenteraad van Leiden: sta hiertegen op, anders moeten jullie je wat mij betreft diep schamen.

MIEP SMITSLOO
Medewerker *Leidsch Dagblad*

Asian Library (3)

Geachte heer/mevrouw Van der Salm,

Driemaal heb ik uw ingezonden brief ('Studeren kan prima thuis, de UB is er voor de wetenschap', *Mare* 30, 1 juni) moeten lezen om uiteindelijk toch te concluderen dat het artikel *niet* bedoeld was als een satire op de studies Asian Studies/Classics and Ancient Civilizations.

Op een haast pijnlijke manier benadrukt u het stereotiep dat studenten Asian Studies nooit voet gezet hebben in een studentenhuis. Het feit dat u de opvatting heeft dat studeren voor een tentamen prima thuis kan, getuigt van een zeker soort wereldvreemdheid die men verwacht bij een ongecontacteerde stam in de oerwouden van Borneo. Ik raad u aan om eens langs te gaan bij een willekeurig studentenhuis op een doordeweekse avond alvorens dit

soort beschamende artikelen te schrijven.

Ten tweede merk ik dat u gepassioneerd bent over uw studie, en dat kan ik waarderen. Maar u moet begrijpen dat niet iedereen ervoor heeft gekozen om van zijn/haar hobby ook diens studie te maken. Mijn hobby's, alcohol en masturbatie, lenen zich slecht voor een wetenschappelijke opleiding. Kunt u het me waarlijk kwalijk nemen dat ik niet evenveel intrinsieke motivatie bezit als u? Nu wil ik niet uw nobele vakgebied bagatelliseren, maar ik denk dat mijn studiegenoten wel kunnen beamen dat 40 uur in de week studeren met als doel *wel* iets nuttigs bij te dragen aan de maatschappij soms verveelt. Een welverdiende studiepauze lijkt mij dan op zijn plaats. Daarbij heeft u werkelijk niets beters te doen dan andermans beeldscherm bekijken.

ken? Het lijkt mij nauwelijks een zinnigere besteding van uw tijd.

Het siert u dat u zich op uw gemak voelt aan de universiteit. Gezien uw opleiding acht ik het waarschijnlijk dat u het grootste deel van uw carrière hier zult doorbrengen. Ik neem aan dat ook u opgemerkt heeft dat uw geliefde Asian Library in een wrange parodie op de wereldgeschiedenis reeds gekolonialiseerd is door mensen die daar niets te zoeken hebben. Bij deze een verzoek om dit soort ongein in de toekomst te voorkomen. Neemt u alstublieft in uw onvermijdelijke bureaucratische functie aan de universiteit even de tijd om de scholieren uit het KOG te sturen. Of iedereen met een BINAS de zaal wil verlaten.

Bij voorbaat dank.
FAS J. KROL, student geneeskunde

Asian Library (4)

Meerdere brieven heb ik in *Mare* voorbij zien komen over de UB, de capaciteit en de gelikte Asian Library. Ik las ze met enige bewondering, maar moest tegelijkertijd grinniken. Ze waren geschreven in extremen, door studenten die hard studeren en die ik soms benijd.

Door een van de laatste briefschrijvers voelde ik mij echter persoonlijk wat aangesproken. Daarom ben ik toch maar op m'n barrel gestapt en naar de UB gefietst. Het andere geluid mag ook eens gehoord worden. Het geluid van iemand die net zoveel student is als diegenen die een eigen Aziatische collectie hebben op de derde. Het geluid van iemand die ook veel tijd in de UB doorbrengt en die, let op, vaak op Facebook kijkt...

Mijn concentratieniveau is niet echt iets om over naar huis te schrijven. Ik ambieer geen loopbaan in de academische wereld, maar ontplooi (mag ik een teiltje?) mezelf in het studentenstadstleven door dingen te organiseren. Ook ik maak dankbaar gebruik van wat de UB te bieden heeft. Wellicht niet van de bijzondere boekencollecties, de fijne stoelen, de gezelligheid en de lekkere koffie.

'Studeren kan prima thuis', zo luidde de kop van de brief (*Mare* 30, 1 juni).

Een stelling waar ik het eigenlijk helemaal niet mee eens ben. In mijn eerste studiejaar had ik geen idee hoe ik moest studeren, ondanks de aangeboden studiehulp van de uni. Ik zat urenlang achter mijn bureau, maar het mocht niet baten. De auto's die voorbijreden, mijn bed dat naar me lag te loeren, de koffiegur uit de keuken, zelfs het veeggeluid van mijn buurvrouw verderop, alles leidde me af. Om mij heen zag ik studiegenootjes achten en negens halen. Mijn magere zesjes begonnen aan me te knagen.

Aan het einde van het jaar sleepte een oudere huisgenoot me mee naar de UB. Ik moest van haar daar de hele dag zitten. Pas als ik mijn essay af had, mocht ik naar huis. Ik voelde me een kleuter, maar het heeft zeker geholpen. Sindsdien ga ik in drukkerie studieperiodes standaard iedere dag van tien tot zes naar de UB, doe daar de nodige bakkies met vrienden, kijk af en toe op Facebook, kies zorgvuldig mijn playlist.

Maar: ik haal mijn studie, inclusief prima cijfers. Het motiveert mij enorm dat er om mij heen ook mensen studeren. De routine van de koffiemomenten, de support van mijn UB-maten en de overzichtelijkheid van het gebouw: het zijn allemaal factoren die mij helpen te studeren.

Er zijn studenten die op elke plek

in opperste concentratie kunnen studeren, maar ook studenten die het daar wat moeilijker mee hebben. Een universiteitsbibliotheek is er, naar mijn idee, voor gemaakt *iedere* soort student dienst te doen: dan wel voor onderzoek, dan wel voor tentamenstudie.

Ik vind de bibliotheekmedewerkers hierin goed de middenweg hebben gevonden. Tassen die de hele dag onbeheerd staan worden aan de kant geschoven. Krentenbollen die je door de poortjes probeert te smokkelen worden netjes afgepakt. Ik snap dat het niet ideaal is om met een oud Chinees boek naar de andere zaal te lopen, maar zo heb ik ook de krochten van de UB leren kennen. Ik zag het als 'even de benen strekken'.

Laten we stoppen met het toe-eigenen van bepaalde zones en laten we ook stoppen met het onnodig bezet houden van studieplekken. Moet het UB-personeel hierin actie ondernemen? Nee, we blijven allemaal volwassen mensen hoewel ieder op z'n eigen manier. De beste oplossing voor mij blijft dat het 'probleem' zichzelf wel oplost. Het vindt zijn weg wel.

MARIEKE TE POELE, Afgestudeerd bachelorstudent IBO en aankomend masterstudent

Proefdieren

Met belangstelling las ik het artikel over proefdieren ('Eigenlijk wil ik dit niet, *Mare* 30, 1 juni). Tot mijn verbazing komt alleen het perspectief van professor Jan-Bas Prins aan bod, zonder enige tegenspraak. De heer Prins vergelijkt het houden van proefdieren met de zorg van een arts voor een patiënt, terwijl bij proefdieren opzettelijk vreselijke ziektes worden opgewekt en dit bij patiënten juist genezen wordt. Ik vind het tamelijk bizar dat hierbij geen

kanttekening geplaatst wordt. Van *Mare* had ik meer balans verwacht, door ook een tegenstander aan het woord te laten of de hoogleraar kritisch te ondervragen. Bijvoorbeeld over waarom hij mensen zo superieur vindt aan dieren dat die volgens hem mogen worden misbruikt en afgeslacht ten behoeve van mensen.

SKANDER MABROUK, honours student Leiden Leadership Programme

Academische Agenda

Prof.dr. E. Lopriore zal op vrijdag 23 juni een oratie houden bij benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Geneeskunde, met als leeropdracht Kindergeneeskunde, in het bijzonder Neonatologie en Foetale Geneeskunde. De titel van de oratie is 'Bloedbroeders'.

Prof.dr. E.J.P.G. Denessen zal op maandag 26 juni een oratie houden bij benoeming tot bijzonder hoogleraar namens de Stichting Sardes bij de faculteit Sociale Wetenschappen, met als leeropdracht Sociaal-Culturele Achtergronden en Differentiatie in het Onderwijs. De titel van de oratie is 'Verantwoord omgaan met verschillen: Sociaal-culturele achtergronden en differentiatie in het onderwijs'.

Mw. A. Goemans hoopt op dinsdag 27 juni om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The development of children in foster care'. Promotor is Prof.dr. P. Vedder.

Dhr. C.E.J.M. Hanegraaf hoopt op dinsdag 27 juni om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Art. 2:11 BW, doorgeefluik van bestuurdersaansprakelijkheid'. Promotor is Prof.dr. S.M. Bartman.

Dhr. P. Kumar hoopt op dinsdag 27 juni om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Parkinson's Protein α -Synuclein: Membrane Interactions and Fibril Structure'. Promotor is Prof. dr. E.J.J. Groenen.

Mw. A. Segovia Liga hoopt op dinsdag 27 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'The Rupture Generation: Nineteenth-Century Nahua Intellectuals in Mexico City, 1780-1882'. Promotor is Prof. dr. M.E.R.G.N. Jansen.

Dhr. D.V. Dimov hoopt op dinsdag 27 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Crowdsourced Online Dispute Resolution'. Promotoren zijn Prof.dr. H.J. van den Herik en Prof.dr. A.R. Lodder.

Mw. M.G. Cohen hoopt op woensdag 28 juni om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het

proefschrift is 'Reparations for International Crimes and the Development of a Civil Dimension of International Criminal Justice'. Promotoren zijn Prof.dr. H.J. van den Herik en Prof. dr. C. Stahn.

Dhr. I.R. van den Wijngaard hoopt op woensdag 28 juni om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Multimodal CT imaging in ischemic stroke'. Promotor is Prof.dr. A. Algra.

Mw. N. Doorenweerd hoopt op woensdag 28 juni om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'The Duchenne Brain'. Promotor is Prof.dr. J.J.G.M. Verschuuren.

Mw. V.B.C. Kokje hoopt op woensdag 28 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'New candidate targets for pharmacological stabilization of growing abdominal aortic aneurysms'. Promotor is Prof.dr. J.F. Hamming.

Mw. N.S. Korse hoopt op woensdag 28 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'A multi-perspective approach to cauda equina syndrome dedicated to sex, micturition and defecation'. Promotor is Prof.dr. W.C. Peul.

Dhr. Sujadi hoopt op donderdag 29 juni om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Persatuan pemuda muslim se-eropa: identity, encouragement for giving, and network, 1971-2009'. Promotor is Prof. dr. C. Van Dijk.

Dhr. D.J. Carton hoopt op donderdag 29 juni om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Resolving gas-phase metallicity in galaxies'. Promotor is Prof. dr. J. Schaye.

Mw. D.H. Zessner hoopt op donderdag 29 juni om 12.30 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Value Congruence in a Multinational Corporation'. Promotoren zijn Prof.dr. J.A.A. Adrijaanse en Prof. dr. J.L. van der Rest.

Dhr. C.S. Mair hoopt op donderdag 29 juni om 13.45 uur te pro-

moveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Taking Technological Infrastructure Seriously: Investigating Approaches to Problems of Access to Essential Intellectual Property'. Promotoren zijn Prof. dr. A. Schmidt en Prof. dr. G.J. Zwenne.

Mw. E.M. Doorduyn hoopt op donderdag 29 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'T cell immunity against MHC-I low tumors in mouse models'. Promotor is Prof. dr. S.H. van der Burg.

Dhr. R.V. Mom hoopt op donderdag 29 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Imaging complex model catalysis in action: From surface science towards industrial catalysis using high-pressure scanning tunneling microscopy'. Promotor is Prof. dr. J.W.M. Frenken.

Mw. S. Carozza hoopt op dinsdag 4 juli om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Two-Photon Luminescence of Gold Nanorods: Applications to Single-Particle Tracking and Spectroscopy'. Promotoren zijn Prof. dr. S.J.T. van Noort en Prof. dr. T. Schmidt.

Dhr. A.A. Souleymane hoopt op dinsdag 4 juli om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Communication et violences au tchad : le cas du moyen-chari et du guera (1900-2010)'. Promotoren zijn Prof. dr. M.E. de Bruijn en Prof. dr. K. Alio (University of N'Djamena).

Mw. J. Suurland hoopt op dinsdag 4 juli om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Aggressive behavior in early childhood'. Promotoren zijn Prof. dr. H. Swaab en Prof. dr. S.H.M. van Goozen (Cardiff University).

Mw. S.M.G. Jirka hoopt op dinsdag 4 juli om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Developing tissue specific antisense oligonucleotide-delivery to refine treatment for Duchenne muscular

dystrophy'. Promotoren zijn Prof. dr. A.M. Aartsma-Rus en Prof. dr. G.J.B. van Ommen.

Dhr. J. Parker hoopt op dinsdag 4 juli om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Recent innovations in minimally invasive anterior and posterior lamellar keratoplasty'. Promotoren zijn Prof. dr. M.J. de Jager en Prof. dr. G. Melles (NIOS).

Mw. M. Wang hoopt op woensdag 5 juli om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'A Psycholinguistic Investigation of Speech Production in Mandarin Chinese'. Promotor is Prof. dr. N.O. Schiller.

Dhr. D.J. van de Velde hoopt op woensdag 5 juli om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The processing of prosody by Dutch cochlear implant users'. Promotoren zijn Prof. dr. N.O. Schiller en Prof. dr. J.H.M. Frijns.

Dhr. J.J.T. Wagenaar hoopt op woensdag 5 juli om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Magnetic Resonance Force Microscopy for Condensed Matter'. Promotor is Prof. dr. T.H. Oosterkamp.

Dhr. M.T. Tsegaye hoopt op woensdag 5 juli om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Plural Gender: Behavioral evidence for plural as a value of Cushitic gender with reference to Konso'. Promotoren zijn Prof. dr. M.P.G.M. Mous en Prof. dr. N.O. Schiller.

Mw. Y. Jeon hoopt op donderdag 6 juli om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Body and Ki in GiCheon: Practices of Self-Cultivation in Contemporary Korea'. Promotor is Prof. dr. B.C.A. Walraven.

Dhr. K. van Gelderen hoopt op donderdag 6 juli om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Arabidopsis AGC3 kinases and PIN plasma membrane abundance'. Promotor is Prof. dr. R. Offringa.

Red ons van het Engels

Waarom het Nederlands in de bachelor behouden moet blijven

Nu de Engelstalige bachelors oprukken, leiden we een elite op die zich niet adequaat in het Nederlands kan uitdrukken, waarschuwt **Rint Sybesma**. 'Internationalisering kan ook zonder het belang van de student en de samenleving te schaden.'

Ja hoor, daar gaan we weer: opnieuw schakelen er een paar bachelor-opleidingen over op het Engels (*Mare* 30, 1 juni). Dit keer gaat het om informatica en natuur- en sterrenkunde. Het zijn niet de eerste, en als ik de geluiden her en der goed interpreteer zullen het ook niet de laatste zijn.

Waarom al die opleidingen in het Engels moeten? Om de buitenlandse student te accommoderen. En dat terwijl het hoger onderwijs in Nederland primair bedoeld is voor Nederlandse studenten. Is die Engelstaligheid in de bachelor dan in hun belang? Dat is niet het geval. En er zijn andere consequenties waar we ons van bewust moeten zijn als we deze trein helpen doordenderen.

1. Het is niet in het belang van de Nederlandstalige student.

Wat mij elke keer weer het meest verbaast is de lichtvaardigheid waarmee we omspringen met de belangen van al die kwetsbare jonge mensen die vers van de middelbare school aan een universitaire opleiding beginnen. Op eens krijgen ze geen onderwijs meer in de taal waarin dat het meest effectief zou zijn, hun eigen taal. Op eens vindt de kennisoverdracht

plaats in een taal die ze niet volledig beheersen, waardoor er van alles langs hen heen gaat. Opeens moeten ze zich in woord en geschrift uitdrukken in een taal die niet de hune is, waardoor ze allerlei nuances in hun denken niet kunnen uitdrukken, zoals zo mooi verwoord door Marit van Roij in haar column in de *Mare* van 1 juni. En dan heb ik het nog niet over de Nederlands-moedertalige docenten die het Engels niet allemaal even goed beheersen, en dat het zonde is dat zij beperkt worden in wat ze de studenten kunnen bieden.

Alles-in-het-Engels is dus niet in het belang van de Nederlandstalige student. Waarom gaan we hier niet zorgvuldiger mee om? Ze moeten toch Engels leren? Natuurlijk moeten ze Engels leren! Maar dat kan ook zonder de kern van het onderwijs – maximaal grondige verdieping in een vakgebied, actief zowel als passief – op het

tweede plan te zetten. Het is niet zo dat het hoger onderwijs maar één doel heeft, namelijk het Engels van de Nederlandse student opkrikken (Jantje krijgt z'n bachelor natuurkunde; hij heeft geen idee wat Lifshitz-symmetrieën zijn, maar zijn Engels is top!). Bij natuurkunde moeten de studenten in de eerste plaats natuurkunde leren, bij taalwetenschap taalwetenschap, enz.

De studenten willen het zelf, wordt er wel gezegd. Sommigen wel, maar anderen niet, en volgens mij zijn dat er meer. En niet alles hoeft in het Nederlands. Studenten China-studies (mijn eigen opleiding), geven steevast aan dat de huidige mix hun goed bevalt: sommige vakken in het Engels, andere in het Nederlands. Ze zeggen er vaak ongevraagd bij dat ze blij zijn dat er vakken in het Nederlands worden gedoceerd. Soms kiezen ze een vak omdat het in het Nederlands gegeven wordt. Let wel: dit zijn studenten Chinastudies, die hun blik gericht hebben op het buitenland.

2. Het is niet in het belang van de samenleving.

Door het hele hoger onderwijs te verengelsen leiden we een elite op die zich in het Nederlands niet adequaat kan uitdrukken. Nu al verloopt de communicatie tussen de verschillende lagen van de samenleving moeizaam, als het zo doorgaat spreken ze straks letterlijk niet meer dezelfde taal. Maar mogelijk kan de Nederlandse samenleving ons ook al niks schelen. Wij en onze kinderen, wij redden ons toch wel.

3. Het is niet in het belang van het Nederlands.

Denk niet dat de verengelsing zal stoppen bij de bachelor alleen. Om ze voor te bereiden op een Engelstalige bachelor zullen ouders hun kinderen naar Engelstalige vwo's sturen. Om met Herman Brusselmans te spreken: Hoe zou je zelf zijn?

En daar blijft het natuurlijk ook niet bij. Er zullen meer en meer basisscholen komen die kinderen voorbereiden op Engelstalige middelbare scholen. Langzaam maar zeker zal het Nederlands verdwijnen uit steeds meer sectoren van de samenleving.

De literatuur zal een van de eerste slachtoffers zijn. Schrijvers zullen niet meer in het Nederlands schrijven – ze kunnen het niet meer, al zouden ze het willen. Nog een decennium of vijf, zes en het Nederlands heeft in Nederland de positie die het Fries nu in Friesland heeft. Op school een paar halfslachtige uurtjes, en qua literatuur niet veel meer dan poëzie die vrijwel niemand nog kan lezen. Bij sommige winkels (winkels?) kun je nog in het Nederlands terecht, maar verder nergens meer.

Internationalisering kan ook zonder het belang van de student en de samenleving te schaden, en met oog voor het behoud van het Nederlands. Wanneer gaan we daar aan deze universiteit eens serieus over praten?

RINT SYBESMA is hoogleraar Chinese taalkunde

Amateurneonazi's

Het afgelopen jaar werd mij regelmatig gevraagd wat ik nou precies van heel dat gaybrapad-gebeuren vond. Niet zomaar hoor, ik ben namelijk ook lid van Sjap Eisjodies: het dispuut dat – na het overschideren van de regenboogkleurige oversteekplaats – afgeschilderd werd als een groep homohatende amateurneonazi's.

Vaak gaf ik een antwoord als: 'Normaal gesproken zou ik het te ver vinden gaan, maar ik ken deze jongens; ze hadden geen kwade bedoelingen.'

Erover praten brengt me eigenlijk altijd terug naar mijn eigen eerste jaar, niet alleen bij Sjap, ook vooral bij de studie filosofie. Tijdens een van de ethiekcolleges bespraken we *moral luck*: het idee dat we mensen vaak niet alleen beoordelen op de manier waarop ze hun autonomie gebruiken, maar ook gedeeltelijk op externe factoren – waarop ze helemaal geen invloed hebben.

De filosoof Thomas Nagel geeft er een duidelijk voorbeeld van: stel je een Duitse burger voor die leeft onder het bewind van Hitler. Laten we 'm Günter noemen. Günter voert wat antisemitische handelingen uit, waardoor we hem uiteraard een stuk minder lief aan zullen kijken.

Denk nu aan Günter-2: dezelfde man, maar dan in een alternatieve tijdlijn. Günter-2 wordt nog voor het jaar 1930 door zijn baas overgeplaatst naar een vestiging in Argentinië waar hij een voorbeeldig leven leidt. In dat geval zouden we 'm opeens als een beter persoon beschouwen, terwijl hij niet eens invloed had op de overplaatsing.

Zo vraag ik me wel eens af wat voor levens de gaybrapad-schilders hadden geleid als ze niet bij ons waren terechtgekomen. Het lijkt me onaanneemelijk dat ze hetzelfde gedaan zouden hebben. Zijn wij, als stinkende schildersjas-dragende groep, daarmee verantwoordelijk voor het hele gebeuren? Zijn we inderdaad homohatende amateurneonazi's? Ik kijk in de spiegel en mijn snor komt opeens wat verdacht over.

Mezelf aanstarend, vraag ik me af waarom ik eigenlijk ooit bij deze groep wilde horen. Misschien was het de vrijwel altijd aanwezige humor en de doordachtheid die zo af en toe werd afgewisseld door het volledig tegenovergestelde daarvan. De verscheidenheid aan individuen, dat moet het geweest zijn – want als er iets is wat ik haat, dan zijn het homogene groepen.

Wanneer ik aankom bij het symposium 'Verschillen Verbinden', dat Sjap Eisjodies samen met COC Leiden organiseerde, zie ik na enige tijd de bollebof (voorzitter) tijdens mijn eerste jaar – overigens van Joodse afkomst – en omhels hem. Over zijn schouder zie ik onze huidige bollebof en zijn twee vaders.

Oh, wat houd ik van heterogene groepen.

MATTIJN DE GROOT is student wijsbegeerte

Illustratie Michiel Walrave

We can't do without just yet

A visit to Leiden's test animals

Jan-Bas Prins is in charge of some five thousand test animals at Leiden University Medical Centre. "Like a farmer, you should look after them."

BY ANOUSHKA KLOOSTERMAN In Leiden University Medical Centre's animal testing centre, a researcher, wearing a mouth cap, hairnet and yellow coat, bends over a white mouse.

The tiny creature lies, anaesthetised, on its back on the table with its legs expanded while the researcher injects something into its brain, all in aid of Huntingdon research. "We're trying to cure it."

The plastic cages next to the researcher contain a number of mice playing with each other. After the injection, the sedated mouse is kept separate, Jan-Bas Prins explains, so the creature can come round without being disturbed by its fellow mice.

Prins recently held his inaugural lecture to celebrate his appointment as the new Professor of Laboratory Animal Science; he's been the head of Leiden's animal testing centre for fifteen years now. He is also a member of a government advisory body on animal testing. It's the Dutch ambition to lead the way in science that's free of animal testing and Prins helped write a recommendation on the issue in 2016.

In theory, the centre is closed to the public, but Prins is willing to show *Mare* around. He's noticed that many people imagine that all sorts of horrors occur at animal testing centres. "Like in the awful pictures from the fifties and sixties, but when they visit this place, they realise that things are much, much better."

Visitors must wear an overcoat and cover their hair with a paper hat. Anyone working with the animals, picking them up, must wear a mouth cap and gloves too. Just to make sure, Prins asks where the note pad *Mare* brought has been before.

The different rooms are all sealed off from each other to limit the risk of spreading bacteria. The departments are classified by what Prins calls "containment levels", which are related to the risk to humans. For instance, there is a bio-hazard area: "That's where people work with material that's also dangerous to humans. We're talking Ebola, at its most contagious. We don't have that level in the Netherlands, but we do have the next level down, with SARS and TB."

The animals, in their isolated plastic cages on racks against the wall, are quiet. The light is dimmed, because the mice should not be subjected to bright light. However, most of them hardly seem to take notice when a brighter work light is switched on for a moment.

Filtered air flows into the cages through pipes. The food is treated with x-rays to kill bacteria and other dirt from the outside world that could affect the animals.

Prins explains: "It's important to enhance the cages. They'd be terribly bored with just bedding so we give them nesting material, tubes and wooden blocks. Sometimes they have a wheel, but we're a bit wary about that: if one mouse runs more often than another, it might produce physiological differences."

A single, black mouse is completely bald. "That's a spontaneous mutation that comes from the white variety. We have bred a black mouse line, which produces a faulty immune

'Rats are better for some studies, because they're bigger and their physiology is more like humans'. Photo by Marc de Haan

system. We use them for transplant experiments."

He estimates that LUMC has twelve to fifteen hundred animals at the moment. Most of them are mice but there are some rats. "It's easier to manipulate rats' genes. Rats are better for some studies, because they're bigger and their physiology is more like humans."

These rats are only used for breeding descendents in which heart cells are grown. "I was a 'mouse person'", admits Prins, while the mothers sniff at the bars on their cages. "But rats are truly lovely animals – more alert and more responsive to humans."

His Laboratory Animal Science Chair is new to Leiden and comes at a politically sensitive time: the European Union wants to reduce animal testing as much as possible and is tightening the legislation.

According to Prins, a phasing-out plan is "quite drastic". He believes that most people agree with banning animal testing, but in reality, things are more complicated. "We want to be one hundred per cent certain that alternatives work at least as well as animal testing. There's room for improvement, but we need to change the rules on testing the safety of substances too and that will take time."

He agrees that it's still a tricky sub-

ject. "On a moral level, I say: get rid of animal testing, but many people think I'm weird because I've been the head of the animal testing centre for fifteen years. But the same goes for everyone. We're in a position that lets us take the moral high ground, but we don't always do as we say."

"I can't say I don't approve of animal testing. Without it, we wouldn't be where we are today: what about insulin, for example? But we do need to take a critical look at how we use animals – every day. They shouldn't be taken for granted."

As a student, Prins experimented on animals. "Back then, I believed it caused significant distress. We made the animals diabetic by destroying their insulin-producing cells, then I collected the eggs. It was upsetting. I talked to my supervisor about it, but he just said: that's how we do it. There weren't any ethical checks; they were only introduced in 1996. The checks prescribe an official weighing-up model: will the expected results outweigh the expected distress?"

As from 1996, researchers require the consent of the national Central Authority for Scientific Procedures on Animals. Their research proposals must include an estimate of the extent of suffering, following European guidelines.

Prins lists them: "Non-recovery – an awful term for 'terminal' –, mild, moderate and serious." MRI scans and minor injections are classified as "slight suffering". Serious suffering could be drastic surgery: LUMC does heart surgery, for instance. Forced swimming sessions that tire the creatures out, electric shocks or high doses of chemotherapy are classified as "serious suffering". However, LUMC does not do those kinds of experiments, according to the professor.

Compared to pets, the animals' care is governed by much stricter rules. Test animals must not be put in a cage alone, unless it is essential for the experiment, the cage should be large enough and not too brightly lit. Rabbits – there are none at LUMC right now, must never be kept on their own and their cages must have at least two storeys. "By law, those cages you see in people's gardens are prohibited here."

If you want to conduct the experiments properly, you need to be sure all the animals are the same. The genetic foundations and habitat must be identical. "The microbiological quality is very important too. We don't want any bacteria or parasites because they reduce an animal's suitability for studies. If you buy a mouse from a pet shop, nine times out of ten,

it's got a norovirus, pinworm or other kind of subclinical infection."

Logically, LUMC has its own breeding department where only staff are allowed. But even then, some animals are not suitable because not all mouse babies have all the desired genetic traits. A number of animals from the "breeding surplus" are used for training researchers. Prins explains: "If we can't use them for anything, we kill them before they are weaned."

The killing is also done according to standard procedures. "If they're very tiny, we cut their heads off on dry ice to prevent pain. Another method is hypothermia: we put them in vapours produced by dry ice and they die quickly because they don't have any fur. Adult animals are sometimes beheaded but only if we need samples we can't obtain if we use anaesthetics. Otherwise, they are given an overdose or we fill the cage with a CO₂ mix. That knocks them out fast."

Prins explains: "I've realised that I'm still aware of how the animals are doing, even after all these years. If you lose that, you need to stop. The same applies to doctors if you don't care about your patients any more, you should give it up. Compare it to good farmers: they care about their animals. The same goes for researchers."

Reggaetonpomppers

Leidse zomer vol festivals

Foto Angela Tellier

Deze zomer te zien; Pink Oculus, Apocalyptica en Fifty Foot Combo.

En verder...

Er is nog meer te doen in de zomer. Vandaag beginnen de **Leidse Lakenfeesten** met vrijdag de **Peurbakentocht**. Een peurbak is een platte schuit waarmee Leidenaren vroeger in de grachten op paling visten. Nu worden ze versierd en allerlei verenigingen varen er in een optocht mee door de stad. Tijdens het Lakenfeest wordt op de Kaasmarkt het fijnproeversfestival **Leiden Culinair** georganiseerd. Op 24 juni verzamelen meer dan dertig brouwerijen zich op het Hooglandse Kerkplein voor het **Bierfestival**.

Zaterdag 1 juli is het **BLCKPRTY Festival**

in Park Landskroon in Oegstgeest met onder andere dj Abstract en Snelle Jelle. Op 2, 9, 16 en 23 juli is er het **Picknickfestival** in het Van der Werfpark. Met onder andere optredens van Bruut, Rilan & The Bombardiers en Pedestrians.

Het Openluchttheater Leidse Hout organiseert een aantal evenementen in de zomer. Op 21 juli bijvoorbeeld **Klassiek in het Park**.

Op 7, 8 en 9 september bouwt het Leiden International Film Festival het Pieterskerkhof weer om tot openluchtbioscoop voor de **LIFF Summer Special**.

Werfpop trekt headbangende strijkers en futuristische hoempa-dance

Het kon echt niet anders. Ze moesten wel weer gaan spelen, aldus gitarist Rodrigo Fuentealba van het Belgische Fifty Foot Combo. 'Vooral omdat niemand de fakkel overnam. In plaats van luide rauwe energieke sexy rock-'n-roll te spelen deden jonge bands meer aan *emotie* en singersongwriter en pathos. Saai. Dus omdat niemand het deed of doet voelden wij de plicht om het dan maar zelf weer op te nemen', zei hij tegen muzieksite *Never Mind the Hype* over het besluit van de rockband met flinke surfinvloed om na een pauze van zes jaar in 2012 weer te gaan spelen. 'We willen ranzig doorgaan tot we er dood bij neervallen. Net als The Sonics en The Stooges.'

Verwacht van Fifty Foot Combo dronken orgels, twangende gitaren en bonkende drums. 'Ik ben zo wild man, overall waar ik kom maak ik mijn naam te schande', aldus een van de liedjes op het meest recente album uit 2016.

Iets minder liederlijk is het optreden van Sue the Night. De huisband van *DWDD* maakt vederlichte poprock. Al vertelde frontvrouw Suus de Jong in april in *Mare* dat de plaat *Wanderland* 'wat heftiger, zwaarder en alternatiever' is dan het debuut *Mosaic*. Elle Bandita oftewel Rianne van der Dorst duikt ook op Werfpop. Ze maakt met haar band Dool donkere rock met de nodige goth-invloeden.

De programmeurs van Werfpop hebben een gezonde belangstelling voor metalveteranen. Eerder ston-

den Soufly, Napalm Death en Suicidal Tendencies al op het festival. Nu is het de beurt aan Prong, de band rond gitarist/zanger Tommy Victor die midden jaren negentig haar grootste populariteit kende met het nummer 'Snap your fingers, snap your neck'.

Wie zijn heavy muziek liever vertolkt hoort worden door schreeuwende cello's kan terecht bij Apocalyptica. In 1996 kwamen vier Finnen op het idee om Metallica-nummers te coveren. Op zich zelf een redelijk veel voorkomend fenomeen, maar om trashklassiekers als 'Creeping Death' en 'Battery' te spelen op de cello was nieuw.

Metallica kon de aanpak wel waarderen. Zanger James Hetfield klom al eens op het podium met Apocalyptica om samen onder andere een versie van 'One' te doen. De band heeft inmiddels acht albums uitgebracht met neo-klassiek werk en stukken met gastzangers, maar ongetwijfeld komen er op Werfpop nog heel wat Metallica-interpretaties langs.

Naast veel rock is er ook ruimte voor dance. Pink Oculus, het alter ego van zangeres, rapper en producer Esperanza Denswill maakt soul vol met uitstapjes naar funk en hiphop. Het Merdan Taplak Orkestar mengt blazers en elektronica. Het resultaat: een soort futuristische hoempamuziek met invloeden uit alle windstreken.

Werfpop, Leidse Hout, Zondag 16 juli, toegang gratis

Het Puur Festival brengt een ode aan pistolen en trillende billen

De naam Hackler & Kuch en roept beelden op van een wat verlopen politieduo in een krimi dat ergens in München een dode grootindustriële in een doorzefde Audi aantreft. De geweldsfetisjisten onder ons denken eerder aan verbastering van de al even Duitse wapenfabrikant Heckler en Koch. De maker van machinegeweren en granaatwerpers blijkt inderdaad de inspiratie te zijn geweest voor de Nederlandse producers en dj's Bo André en Ernst van den Berg.

'We begonnen samen met draaien op minimal feestjes. Daar hadden we dan altijd een paar platen bij ons, waarvan we dachten dat de mensen op de dansvloer gek zouden worden', aldus André in een interview met muzieksite *3voor12*. 'Die platen noemden wij "wapens voor de crowd". Die grap hebben we er altijd in gehouden en bij het brainstormen over een naam kwamen we uit bij een documentaire over het wapenmerk.'

De donkere techno die het duo

maakt past in ieder geval bij lugubere gebeurtenissen in verpauperde binnensteden waar pistolen nooit ver weg zijn. In de muziek schemert ook de nodig oorlogsdreiging door. In het nummer 'Duck & Cover' wordt een instructiefilmje van de Amerikaanse overheid uit 1952 gesampled, waarin ene 'Bert de Schildpad' uitlegt wat je moet doen als de Sovjet-kernraketten neerregenen.

Een stuk minder apocalyptisch is de Chicago house van Gene Farris vol met blazers en verwijzingen naar disco. Ook heel zweterig: de R&B, house en hiphop van dj Irwan. Hij staat op het Puur Classics-podium met een line-up gericht 'op één specifiek deel van het lichaam; "de bil"'. De lekkerste R&B klassiekers en reggaetonpomppers vliegen om je oren', belooft de festivalsite.

Puur Festival, Klinkerbergerplas Oegstgeest, zaterdag 29 juli, € 25,00 - 32,50

DOOR VINCENT BONGERS

Betonpolder

Een anoniem zaaltje, ergens in het zuiden des lands. Een vergadering. Iedereen strak in pak, behalve ik. Een eenzame wetenschapper onder de zakenmensen, op zoek naar het mythische 'valorisatie'.

De mannen en enkele vrouw werken allen in de bouwsector. Ze wilden graag iets milieugerelateerds doen – ik mag het geen duurzaamheid noemen, want dat is passé. De ene pakkenman roept: 'Het is die circulaire economie. Daar liggen de kansen. Enorme kansen.' De ander enthousiast: 'Ja! We hebben een convenant gesloten met de overheid! Nu is het tijd voor actie! Dit gaat zo een tijdje door tot de groep kalmeert. Uiteindelijk, ietwat beteuterd: 'Maar we weten niet zo goed hoe we zo'n circulaire economie eigenlijk moeten doen. Hoe we het meten. Of wat het eigenlijk precies betekent.'

Alle ogen zijn op mij gericht. Het is een paar seconden stil. Dan roept de eerste pakkenman: 'Gelukkig hebben we daar de universiteit voor!' Probleem opgelost. Iedereen haalt opgelucht adem.

Vroeger deed ik onderzoek naar zeldzame aardmetalen en andere zogeheten *critical materials*. Maar voor mijn nieuwe baan ben ik eens gaan rondvragen, bij het bedrijfsleven, wat in Nederland nou de echte uitdagingen zijn. Die blijken niet te zitten in het vinden van obscure metaaltjes uit verre landen. Niet bij vervuiling aan de andere kant van de wereld. Elders vernietigde ecosystemen. Nee. Men heeft het over beton. En hoe dat in de circulaire economie past. Daar wil men onderzoek naar zien gebeuren.

Ik voelde iets van onbehagen bij mij opkomen. Natuurlijk, klimaatverandering is belangrijk. Een van de grootste uitdagingen van de 21e eeuw. Voor de mensheid welteverstaan, niet voor de Nederlandse bouwsector. Nee, de Nederlandse bouw heeft grotere problemen.

Laten we klein beginnen. De sector is oerconservatief. Alles is van beton. Zelfs in het betonwereldje mompelt men ontevreden dat er al decennia nauwelijks niets is veranderd. Ondertussen bouwen Amerikanen houten gebouwen van elf verdiepingen hoog: 75 procent minder milieubelasting, en het ziet er prachtig uit. Dat gaat helaas in Nederland niet gebeuren.

Ten tweede, ze bouwen niet wat we nodig hebben. Neem de bouwput voor Leiden Centraal. Daar komen 167 'luxe vrije sector huurappartementen' en 20.500 m2 kantoorruimte. Ik had daar graag ook een paar starterswoningen tussen gezien.

Maar de grootste zonde van de bouwsector is dat ze Nederland helemaal volgooit met verschrikkelijk lelijke gebouwen. Nieuwbouw kan wel mooi. Het gebeurt gewoon niet. De overgrote meerderheid van wat de laatste vijftig jaar is gebouwd, is ronduit lelijk.

Ga maar eens naast die bouwput bij het station staan en kijk om je heen. Dan zijn er natuurlijk de rijen identieke prefab rijtjeshuizen die langs de snelweg verrijzen. De troosteloze winkelcentra die volgens identieke formule in elke stad uit grond zijn gestampd. Ypenburg. Almere. En laten we vooral niet het Minerva-gebouw vergeten.

Ik heb mijn werkende leven gewijd aan het tegengaan van klimaatverandering. Maar deze vergadering met bouwsector confronteert mij met een existentiële vraag: is een polder wel het redden waard, als je dan het bestaan van een Vinexwijk prolongeert?

BENJAMIN SPRECHER is onderzoeker bij het Centrum voor Milieuwetenschappen

Het Clubje

Carien Overdijk, Noortje Flinkenflögel, Marijn Sauer, Anne Gotink, Jeroen Schrama, Govert-Jan de Vrieze en Benjamin Sprecher. Foto Taco van der Eb

Column

Gehecht

Vanaf dat mijn verplichte colleges gedaan zijn, laat ik Leiden even voor wat het is om terug te keren naar mijn ouderlijk huis in Zeeuws-Vlaanderen. Daar kan ik me beter concentreren dan in mijn studentenhuus - er is namelijk, buiten helemaal niets. Perfect om te vertoeven tijdens de tentamenweken.

Daar is natuurlijk niet de enige reden dat ik er kom. Ik durf nog wel eens te vergeten dat ik een vader en een moeder heb en dat het de bedoeling is dat je die regelmatig een bezoekje brengt. Mijn moeder merkt op dat ze 'toch wel even aan mijn aanwezigheid moet wennen - zeker in de ochtend'.

Verontwaardig verplaats ik mijn blik van mijn bord muesli met yoghurt, naar mijn moeder. 'Je hebt enkel een uit- en een aan-knop. Je wordt wakker, begint met ratelen en dat stopt niet tot je 's avonds gaat slapen.'

Daar heeft ze wel gelijk in. Ik heb niet zoiets als een opstartmoment en als ik iemand met vuile vaat naar de keuken zie lopen, zet ik mijn eigen muziek af om op het gehoor te controleren of de vaatwasser open gaat of niet.

Het zijn eigenschappen die me deden verheugen op uit huis gaan. Ik zag het allemaal al voor me: mijn eigen steriele studiootje. Een keukenkastje waarin alle kruidenpotjes dezelfde grootte hadden. Een brandschoon, leeg aanrecht. Een droogrek met uitsluitend houten wasknijpers erop. Een woonkamer waar zo vaak werd gestofzuigd dat als mensen binnenkwamen ze meteen dachten 'wat wordt hier vaak gestofzuigd'.

Maar de realiteit was anders. Studio's waren schaars en prijzig, reguliere twaalfvierkantemeters waren toegankelijker en goedkoper. En zo eindigde ook ik op hospiteervondens. Allemaal verschillende soorten kruidenpotjes, een aanrecht dat onherkenbaar was onder de stapels vuile vaat, een vloer waar je schoenzolen aan vastplakten.

De wasknijpers heb ik niet gecheckt, maar ik gok van die lelijke van plastic, in verschillende kleuren.

Na 21 van die tafereelen te hebben gezien, werd ik eindelijk uitgekozen om de nieuwe huisgenoot te worden van negentien andere mensen. Dat was natuurlijk maar een tijdelijke oplossing: vanuit daar zou ik verder zoeken naar een studio. En toen raakte ik onverwachts gehecht aan die huisgenoten die ervoor zorgden dat ik niet compleet ging disfunctioneren van de inflexibiliteit.

Aan de huisgenoot die meldt dat er koekjes en brownies in de fusie liggen tot de huisgenoot die 's ochtends al haar kracht verzamelt om haar dekbed inclusief braakresten naar mijn deur te slepen ('Mag dit gewoon in de wasmachine?'). De persoon die de woonkamer nog enigszins netjes probeert te houden tot de persoon die in dronken toestand meubelstukken van het balkon duwt.

Ik ben zelfs gehecht geraakt aan de persoon, toevallig mijn buurman, die sinds mijn komst een deurhanger heeft gemaakt met daarop de tekst: 'Ik slaap. Niet kloppen + bek houden.' Wellicht een uitkomst voor mijn moeder.

FEMKE BLOMMAERT studeert taalwetenschap

'Studenten zijn lui en gemakzuchtig'

Stichting Duurzame Horeca Leiden en omstreken

Carien Overdijk (61): 'Ons doel is de horeca in Leiden en omstreken te helpen om duurzamer te worden. We werken met klanten en met ondernemers. Leiden zit niet in de voorhoede. Veel plofkip. Veel energie- en voedselverspilling. Vaak geen kraanwater als je het bestelt. Op bijna alle menukaarten staat een broodje tonijn, maar echt duurzame tonijn is heel duur en bijna niet te krijgen in Leiden.'

Jeroen Schrama (41): 'Duurzame vis bestaat niet. Zelfs als iedereen vis eet volgens de Viswijzer, is binnen no-time de zee leeggevestig.'

Marijn Sauer (24): 'Je kan ook niet tegen mensen zeggen: je moet het niet meer eten. Dan ben je te belerend. Je wil mensen handvatten geven om duurzamer uit eten te gaan.'

Noortje Flinkenflögel (22, psychologie): 'Het is vooral om bewustzijn creëren dat er wel degelijk behoefte aan is

en dat er alternatieven zijn.'

Sauer: 'Als je iets wil doen: eet minder vlees. Als je een vergelijking wil maken tussen een hoeveelheid water en een standaardhamburger, zou je er twee maanden van kunnen douchen. Dus als je vijf, in plaats van tien minuten doucht, is dat natuurlijk goed. Maar als je echt iets wil doen, eet dan gewoon een dag geen vlees. Je kan ook met je cordiaal zoiets doen. Ik was vroeger de grootste vleeseter. Mixed grill was echt mijn lievelingsding. En ik ben begonnen met *meatless Monday*. In het begin is het lastig, daarna wordt het makkelijker.'

Anne Gotink (27, literatuurwetenschap): 'Op de universiteit kunnen ze afval beter scheiden. Het viel me op dat in het UB-Café het sap in glazen verpakkingen werd geserveerd, die daarna in de prullenbak werden gegooid. Toen heb ik het maar mee naar huis genomen.'

Sauer: 'Er ligt vaak alleen maar vlees en kaas. Je kunt niet eens vegetarische of veganistische opties kiezen: dan wordt het chocopasta of hagelslag. We zijn geen twaalf meer. Dat kan veel creatiever. En zoveel lekkerder. Al is het maar een paar verschillende soorten hummus met gegrilde groenten. Dat vinden studenten ook lekker.'

Overdijk: 'We lopen achter qua inzichten. En dat in een stad als Leiden, met 51 procent hoogopgeleide inwoners.'

Schrama: 'Maar studenten zijn lui en gemakzuchtig.'

Overdijk: 'Oei.'

Sauer: 'Hoeveel jongens eten nou niet kippen bij de vleet?'

Schrama: 'Ze zijn het gewoon gewend.'

Sauer: 'Kipfilet, kipfilet, kipfilet. Want: veel eiwitten en weinig vet. Ze willen allemaal sterk worden en droogtrainen, maar weet je waar nog minder vet in zit?'

Eet gewoon een blikje bonen. Dat is nog goedkoper ook.'

Flinkenflögel: 'Je hoeft helemaal geen acties op te zetten, zodra je vraagt of er ook vegetarische opties zijn, geef je al een signaal af.'

Benjamin Sprecher (31, Centrum voor Milieuwetenschappen / Mare-columnist): 'Horecaondernemers beginnen te realiseren dat ze ook mens zijn, en dat het ook hun planeet is.'

Overdijk: 'Ze werken vaak zes dagen per week, keihard. Ik snap dat ze niet altijd denken: oh ja, de poolkappen, oh ja, het klimaat. Maar als hun klanten het belangrijk vinden, gaan ze mee. Ze staan er voor open.'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN

Student-vijwilliger worden? Kijk op www.duurzaamuiteten.nl

Bandirah

